

sumarizačná správa za podaktivitu 2

pre potreby pracovného stretnutia analytického tímu národného projektu ÚSV ROS

PODPORA PARTNERSTVA A DIALÓGU V OBLASTI PARTICIPATÍVNEJ TVORBY VEREJNÝCH POLITÍK

OP Efektívna verejná správa - podporené z Európskeho sociálneho fondu

obdobie: január – máj 2018

Obsah

Sumarizácia NP PARTI	4
PODAKTIVITA 1/ pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík	4
PODAKTIVITA 2 / analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby	4
PODPORNÉ A PRIEREZOVÉ ČINNOSTI	8
Teoretické východiská	10
Jana PLICHTOVÁ a Anna ŠESTÁKOVÁ	10
ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY	10
odpočet január 2018 – máj 2018	11
Stav spracovania jednotlivých zadaní, odpočty, termíny odovzdania	11
1/ Teoretické a pojmové ukotvenie (prehľadové štúdie)	11
2/ Prezentácie	11
3/ Analytický rámec	11
4/ Slovník participácie	11
5/ Index participácie (meranie kvality participácie)	11
Riziká, výzvy, podnety, problémy	12
Monitoring a hodnotenie pilotnej schémy	13
DANIEL KLIMOVSKÝ	13
ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY	13
odpočet január 2018 – máj 2018	13
Administratívne a riadiace aktivity	13
Organizačné aktivity	13
Obsahové a analytické aktivity	14
Zapájanie marginalizovaných skupín do tvorby verejných politík	15
Elena KRÍGLEROVÁ / Alena CHUDŽÍKOVÁ / Jarmila LAJČÁKOVÁ / Jana KADLEČÍKOVÁ / Ivana Rapošová / Katarína Medľová / Zuzana Havírová	15
ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY	15
odpočet január 2018 – máj 2018	15
12 prípadových kvalitatívnych štúdií o participácii menšinových skupín na tvorbe verejných politík	15
1. Participácie detí a mladých na tvorbe Národného akčného plánu pre deti (Elena Gallová Kriglerová a Ivana Rapošová)	15
2. Participácia detí na tvorbe lokálnych politík v meste Zvolen (Elena Gallová Kriglerová a Ivana Rapošová)	15
3. Participácia zdravotne znevýhodnených na tvorbe verejných politík na regionálnej úrovni v Trnavskom samosprávnom kraji (Elena Gallová Kriglerová a Ivana Rapošová)	16
4. Participácia ľudí so zdravotným postihnutím na tvorbe politiky v oblasti sociálnych služieb – národná úroveň (Jana Kadlečíková, Katarína Medľová)	16
5. Prípadová štúdia participácie rómskej menšiny pri tvorbe Akčného plánu pre okres Kežmarok – regionálna úroveň (Jana Kadlečíková, Zuzana Havírová)	16
6. Prípadová štúdia participácie verejnosti na tvorby politiky na národnej úrovni – tvorba Koncepcie mestského rozvoja (Jana Kadlečíková, Zuzana Havírová)	17
7. Participácia ľudí so zdravotným postihnutím na lokálnej úrovni – tvorba komunitného plánu sociálnych služieb v Banskej Bystrici (Alena Chudžíková a Katarína Medľová)	17
8. Participácia migrantov na národnej úrovni – zapojenie migrantov do činnosti konzultačných orgánov na národnej úrovni	18
9. Participácia seniorov na lokálnej úrovni – participácia seniorov na tvorbe komunitného plánu sociálnych služieb v Bratislave-Novom Meste	18
10. Participácia Rómov žijúcich v marginalizovaných komunitách – príklad lokálnej úrovne: Komunitné centrum menšín (KCM) Veľký Krtíš (Jarmila Lajčáková a Zuzana Havírová)	18
11. Participácia v oblasti životného prostredia s prihliadnutím na situáciu marginalizovaných skupín - regionálna úroveň, Projekt Poľana CEPI priatelia ZEME (Jarmila Lajčáková a Ivana Rapošová)	19
12. Príprava celoštátnej stratégie ochrany ľudských práv (Jarmila Lajčáková a Katarína Medľová)	20
Ekonomické prínosy participácie	21
Bruno KONEČNÝ / Iveta a Veronika FERČÍKOVÁ	21
ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY	21
odpočet január 2018 – máj 2018	21
Zahraničné štandardy	22

Usmernenie Výboru ministrov Rady Európy	22
Metodika vyhodnocovania ekonomických prínosov	22
Participačné procesy na úrovni štátnej správy	23
Bruno KONEČNÝ	23
ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY	23
Zoznam verejných politík	24
Výber spolupracovníkov na zber dát III.	24
Ďalší postup	24
Participatívne rozpočtovanie	26
Alexandra HRABINOVÁ / Dominika HALIENOVÁ	26
ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY	26
odpočet január 2018 – máj 2018	26
PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE O PARTICIPATÍVNO M ROZPOČTE	26
SPOLOČENSKÁ HRA O PARTICIPATÍVNO M ROZPOČTE	26
SÚŤAŽ NA PODPORU PARTICIPÁCIE / PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTOVANIA	28
PRÍPRAVA METODICKÉHO MATERIÁLU NA ZAVEDENIE TÉMY PARTICIPÁCIE A PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU DO FORMÁLNEHO VZDELÁVANIA NA ŠKOLÁCH	28
ONLINE NÁSTROJE NA PODPORU PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTOVANIA	28
On – line nástroje na podporu participácie	30
Tomáš MALEC / Alexandra HRABINOVÁ	30
ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY	30
odpočet január 2018 – máj 2018	30
Charakteristika	30
Výzvy a nové podnety z prebiehajúcich prác	30
Riziká a nástrahy, alebo problémy ktoré ste vás stretli/na ktoré ste narazili	31
Termín odovzdania výstupov	31
Plán pre ďalšie obdobie	31
Legislatíva a právny rámec	32
Kristína BABIAKOVÁ / Imrich VOZÁR / Ivana FIGULI	32
ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY	32
január 2018 – máj 2018	33
analýza existujúcich participatívnych nástrojov v slovenskom legislatívnom rámci na všetkých úrovniach riadenia verejnej správy (4 úrovne), analýza bariér v súčasnej legislatíve, ktoré majú negatívny vplyv na mieru participácie verejnosti na správe vecí verejných)	33
Analýza participačných mechanizmov vo vybraných európskych krajinách	41
Úvod - Príklady participačných mechanizmov vo vybraných európskych krajinách	41
Participácia verejnosti na legislatívnom procese na úrovni parlamentu	41
Príklady participácie verejnosti na tvorbe verejných politík na národnej úrovni vo vybraných krajinách EÚ ..	43
Príklady participácie verejnosti na tvorbe verejných politík na lokálnej úrovni vo vybraných krajinách EÚ	45
Zhrňujúce postrehy z analýzy	48
Budovanie kapacít, profil absolventa	49
Zora PAULÍNIOVÁ	49
ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY	49
január 2018 – máj 2018	49
správa k stanovenému termínu nebola odovzdaná	49
Katalóg k podaktivite 2	50

Sumarizácia NP PARTI

PODAKTIVITA 1/ pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík

Obdobie február – apríl 2018 sa niesol v znamení pokračovaní činností na jednotlivých 12 pilotných projektoch, zameraných na tvorbu verejných politík v partnerstve (MNO a subjekt VS) so zapojením verejnosti:

- analytické činnosti,
- práca s cieľovými skupinami, zapájanie relevantných aktérov, stretnutia zamerané na podporu vstupu verejnosti do prípravy a tvorby verejných politík,
- informačné a komunikačné činnosti, podujatia, kampane,
- príprava a tvorba odborných expertíz a podkladov pre informované rozhodnutia,
- v rámci monitorovacieho obdobia došlo k realizácii 40 informačných aktivít na podaktivite 1 – realizované v rámci pilotných projektoch, ktoré detailne popisujeme v poznámke k merateľnému ukazovateľu (*viď kapitolu merateľné ukazovatele*).
- z toho 4 sa realizovali na strane subjektu verejnej správy. Konkrétne išlo o 4 podujatia na strane pilotného projektu č.5 – Spišský Hrhov, ktoré nezapočítavame do odpočtu P0589 - Počet zrealizovaných informačných podujatí (*viď kapitolu merateľné ukazovatele*).
- **P0589 - Počet zrealizovaných informačných podujatí za ÚSV ROS / MV SR v monitorovacom období je teda 36 podujatí**
- priebežný zber dát z pilotných projektov,
- príprava IV. pracovného stretnutia k pilotnej schéme v Bratislave, Primaciálny palác v termíne 16. - 17. mája 2018.

PODAKTIVITA 2 / analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby

Priebežné analytické činnosti v zmysle zadaní pre jednotlivé pracovné skupiny – pokračovanie vo výskumnej a analytickej činnosti v rámci **pracovných skupín**:

- teoretické východiská
- monitoring pilotnej schémy
- zapájania marginalizovaných skupín
- ekonomické prínosy
- legislatíva a právny rámec
- profil absolventa
- rôzne / videozber dát

V rámci realizácie tejto podaktivity boli otvorené **nové zadania a pracovné skupiny**:

- hodnotenie participačných procesov na úrovni štátnej správy (zber dát III.)
- participatívne rozpočtovanie (zber dát III.)
- online nástroje na podporu participatívnych procesov (*zaradené do prierezových aktivít*)

Výskumno – analytická rada

V monitorovacom období vznikol návrh na založenie **Výskumno-analytickej rady**, ktorej cieľom bude odborné prerokovanie priebežných a konečných výstupov z podaktivity 2. Dňa 15. marca 2018 bol podaný návrh na založenie Výskumno-analytickej rady, ktorá bola prerokovaná na ďalšom pracovnom stretnutí v apríli 2018. Výskumno – analytická rada má za

úlohu koordinovať výskumno-analytické, monitorovacie a hodnotiace činnosti súvisiace s projektom a mať účasť na oponentúre výstupov. Zasadnutia rady sa plánujú raz za štvrtrok, teda štyrikrát do roka. Členmi rady budú: Jana Plichtová, Daniel Klimovský, Elena Kríglerová, alebo Jarmila Lajčáková, Kristína Babiaková a prizvaný expert stojaci mimo NP PARTI.

Teoretické východiská

Téma merania kvality participácie a nastavenie merateľných ukazovateľov pre plánovanie, monitoring a hodnotenie participatívnych procesov otvorila potrebu spracovania praktického manuálu, ktorý by zastrelil problematiku merania kvality participácie a ukazovateľov.

V monitorovacom období vznikol manuál s názvom **Analytický rámec pre plánovanie a hodnotenie projektov verejnej participácie**. Manuál je spracovaný ako mapa otázok a alternatív, o ktorých treba premýšľať a ktoré treba zväžiť pri plánovaní a realizácii verejnej participácie. Súčasne v monitorovacom období došlo k finalizácii teoretických štúdií (pracovná verzia) a ich príprave na prerokovanie Vedecko-analytickou radou:

- ✓ Filozofické a pojmové ukotvenie participácie
- ✓ Dobré vládnutie a verejná participácia

Monitoring pilotnej schémy

V mesiaci február bola vyhodnotená prvá fáza realizácie pilotných projektov a pilotnej schémy. V mesiaci apríl 2018 bola rozoslaná druhá naratívna správa pre zber dát z pilotnej schémy pre subjekty MNO a VS. Priebežne prebiehal aj zber dát z terénu na základe individuálnych stretnutí a rozhovorov s aktérmi jednotlivých pilotných projektov.

Dotazníkový prieskum postojov k participácii

Došlo k prerokovaniu metodiky nasadenia dotazníka z pohľadu štruktúry VS a následného nasadenia dotazníka a zberu dát v prostredí ŠS. Základné skupiny respondentov sme rozdelili do skupín (zástupcovia pilotných projektov, občania, zástupcovia MNO, zástupcovia subjektov VS v prerozdelení na 4 úrovne zadefinované projektom: lokálna, mikroregionálna, regionálna a štátna úroveň). Na prelome mesiacov marec/apríl 2018 došlo k redukcii a skupina MNO (okrem zástupcov pilotnej schémy) bola z prieskumu vypustená z dôvodu prípravy a blízkej realizácie národného projektu Výskum, ktorý sa bude hlbkovo venovať problematike občianskej spoločnosti a mimovládneho sektora na Slovensku.

Zapájania marginalizovaných skupín

Finalizácia zberu dát, spracovanie podkladov a tvorba 12 prípadových štúdií k téme zapájania marginalizovaných a zraniteľných skupín do tvorby verejných politík. Prípadové štúdie ponúknu pohľad do labyrintu tvorby verejných politík na štyroch úrovniach so špeciálnym fokusom na mieru a spôsob zapájania zraniteľných skupín do týchto procesov. Výsledkom zhodnotenia prípadových štúdií bude samostatná analýza zapájania zraniteľných skupín a metodika zapájania zraniteľných skupín do tvorby verejných politík.

Konkrétne sa spracovávajú tieto štúdie:

- ✓ Prípadová štúdia participácie seniorov – lokálna úroveň, tvorba Komunitného plánu sociálnych služieb v mestskej časti Bratislava Nové mesto
- ✓ Prípadové štúdie zapájania ľudí so zdravotným postihnutím (3 prípadové štúdie)
 - lokálna úroveň – tvorba Komunitného plánu mesta Banská Bystrica
 - regionálna úroveň – Konceptia rozvoja sociálnych služieb v TSK
 - národná úroveň – Stratégia deinštitucionalizácie

- ✓ Participácia migrantov na tvorbe verejných politík – pracovná skupina MECOMIC
- ✓ Participácia detí a mládeže na tvorbe verejných politík (2 prípadové štúdie)
 - národná úroveň – príprava Akčného plánu pre deti na roky 2013 – 2017
 - lokálna úroveň – Zvolen – komunita priateľská k deťom
- ✓ Participácia verejnosti na tvorbe politík týkajúcich sa životného prostredia
- ✓ Ľudsko-právna stratégia
- ✓ Participácia Rómov na lokálnej úrovni vo Veľkom Krtíši
- ✓ Zapojenie Rómov do tvorby Akčného plánu pre okres Kežmarok (regionálna úroveň)
- ✓ Zapojenie celkovej verejnosti do tvorby Koncepcie mestského rozvoja (národná úroveň)

Ekonomické prínosy

Téma ekonomické prínosy participácie bola spracovaná formou prieskumu rôznych prístupov k danej problematike uchopenia ekonomických prínosov v oblasti participatívnej tvorby verejných politík. Prebehla finalizácia teoretickej vstupnej štúdie a rozpracovanie Princípov fungovania metódy SROI a jej aplikácie v oblasti participácie. SROI predstavuje *Social return on investment*, teda sociálnu návratnosť investície, alebo návratnosť investície v podobe sociálnych prínosov. Následne bude vyhľadávaný vhodný proces, na ktorom by bolo možné ilustrovať funkčnosť tohto evaluačného modelu. V rámci analytických priebežných prác bol dopracovávaný preložený dokument Usmernenie pre participáciu verejnosti na politickom rozhodovaní, prijatý Výborom ministrov 27.09.2017 na 1295. zasadnutí zástupcov ministrov Rady Európy, ktorý slúžil pre lepšie uchopenie kritérií a následne je spolu s rakúskymi štandardmi zapájania verejnosti využívaný v praxi pilotnej schémy (jej hodnotenia a monitoringu).

Legislatívny a právny rámec

Prebehla analýza:

- ✓ existujúcich participatívnych nástrojov v slovenskom legislatívnom rámci,
- ✓ bariér v súčasnej legislatíve, ktoré majú negatívny vplyv na mieru participácie verejnosti,
- ✓ prieskum inovatívnych nástrojov v zahraničí, ktoré by bolo možné zakotviť do slovenského právneho rámca.

Odborný materiál sa momentálne finalizuje s dôrazom na vybrané oblasti a adaptačnú prax. Ako aj doplnenie vybraných častí na základe podnetov zo strany ÚSV ROS.

Profil absolventa

Prebehla sériu pološtruktúrovaných rozhovorov s expertkami/respondentkami, ktoré sa realizovali kvôli ich vhľadu do oblasti verejného sektora i vzhľadom na osobnú skúsenosť práce vo VS či spolupráce s ňou a porozumenie problematike vzdelávania a participácie.

Rozhovory sa realizovali s dámami:

- ✓ **Lenka Antalová Plavúchová**, poslankyňa MČ Rača, Bratislava
- ✓ **Magda Bernátová**, lektorka a konzultantka pre verejné politiky, Banská Bystrica
- ✓ **Ľuba Borošová**, manažérka vzdelávania pre samosprávu a poslankyňa MČ, Košice
- ✓ **Inge Doležalová**, pracovníčka a projektová manažérka v sociálnej oblasti, Prešov
- ✓ **Rút Erdélyiová**, bývalá generálna riaditeľka sekcie EP na MV SR, Bratislava
- ✓ **Anna Zemanová**, bývalá poslankyňa a starostka MČ Vajnory, poslankyňa BSK a NR SR, Bratislava

Videozber dát

V monitorovacom období priebežne prebieha videozber dát, ktoré tvoria informačnú databázu, ďalší zo zdrojov dát pre skúmanie a analýzu participatívnych procesov v praxi. Ďalej pokračuje spracovanie videovizitiek za jednotlivých aktérov z pilotných projektov, ako aj tvorba dátových zdrojov pre znalostnú databázu (konkrétne v monitorovacom období nahrávky prednášok Akadémie aktívneho občana).

Hodnotenie participáčnych procesov na úrovni štátnej správy

V rámci zberu dát III., ktorý predstavuje nezávislé hodnotenie participatívnych procesov, stojacich mimo pilotnú schému formou prípadových štúdií. NP Parti tak čiastočne zastrešuje agendu Iniciatívy pre otvorené vládnutie. Na základe dynamických rozhodnutí na odbornom riadení projektu bolo rozhodnuté podporiť zavádzanie otvoreného vládnutia a participatívnych procesov tvorby verejných politík na úrovni ŠS aj formou analýzy ukončených, prebiehajúcich, alebo plánovaných procesov tvorby verejných politík na participatívnom princípe. Experti budú na základe jednotnej metodiky realizovať kvalitatívny zber dát formou štruktúrovaných rozhovorov s relevantnými a zapojenými aktérmi.

Participatívne rozpočtovanie

Realizácia pilotného projektu 8 / Transparentnosť výkonu samosprávy a otvorené dáta otvorila veľkú tému. Ide o participatívny rozpočet – nástroj na podporu demokratického spolurozhodovania občanov o riešení vecí verejných. Participatívny rozpočet je prínosom pre samosprávu, príspevkom ku kvalitnejším službám a funkčnejším verejným priestorom na lokálnej, regionálnej úrovni. Portugalská prax zaviedla participatívny rozpočet aj na úroveň národnú / štátnu. Cieľom analytickej činnosti je pripraviť prípadové štúdie na základe kvalitatívneho zberu dát v slovenskej praxi zavádzania a implementovania participatívnych rozpočtov do života samosprávy (dobrá/zlá prax, odporúčania, praktický manuál – pravidlá).

On – line nástroje na podporu participatívnych procesov

Elektronická databáza obsahujúca webové a softvérové nástroje na podporu participácie občanov na správe vecí verejných s dôrazom na procesy participatívne tvorených verejných politík. Katalogizácia e-nástrojov na podporu participácie smeruje k zostaveniu elektronicky dostupného katalógu, ktorý bude určený pre subjekty VS a aktívnu verejnosť na podporu participácie. On-line katalóg bude obsahovať takmer 200 elektronických nástrojov zameraných na rôzne oblasti - riadenie verejnej inštitúcie, správa vecí verejných, participačný proces, alebo konkrétne oblasti verejných politík. Prvé stretnutie, kde sa vytvoril základný zoznam nástrojov zaoberajúcich sa komunikáciou vo webovom prostredí, či nahlasovaním nelegálnych skládok a vizualizácie občanov, sa uskutočnilo vo februári 2018. Výstupom druhého stretnutia zrealizovaného v marci 2018 bol spôsob kategorizácie týchto nástrojov vo forme tagov. Tagy budú označovať jednotlivé nástroje podľa ich charakteristiky a predmetu zamerania, ako napr.: bezplatné, open-source, odpady, sociálne veci, slovenský jazyk, anglický jazyk, možnosť softvérovej podpory, informačný proces, pripomienkový proces a pod.

PODPORNÉ A PRIEREZOVÉ ČINNOSTI

Akadémia aktívneho občianstva / AAO

Akadémia aktívneho občianstva je otvorená vzdelávacia platforma Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s vybranými vysokými školami a partnerskými organizáciami. Akadémia je primárne určená pre študentov vysokých škôl, ale jednotlivých prednášok sa môže zúčastniť aj široká verejnosť.

Cieľom Akadémie je rozvíjať v ľuďoch pocit občianstva a poukázať na dôležitosť zapájania občanov do vecí verejných. V Akadémii chceme predstaviť kľúčovú agendu ÚSV ROS s dôrazom na princípy otvoreného vládnutia a participácie, otvoriť aktuálne spoločenské témy a problémy, ako aj vytvoriť priestor pre vzájomnú diskusiu rôznych aktérov. Chceme poukázať na silu spolupráce, partnerstva a dialógu, odhaliť svet tvorby verejných politík, v ktorom viacfarebné interpretačné škály majú svoje miesto a kde rôzne uhly pohľadu pri riešení problémov sú viac prínosom ako záťažou. Výber expertov, prednášajúcich a lektorov rešpektuje multidisciplinárne kontexty riešených problémov, ako aj ponúka inovatívne riešenia a zaujímavé iniciatívy.

Akadémia aktívneho občianstva v prvom polroku 2018 funguje v testovacej fáze, doteraz boli zrealizované 2 podujatia:

- ✓ 14.marec 2018 / Koho a ako zapájať do rozhodovania o veciach verejných?
- ✓ 11. apríl 2018 / Vieme žiť bez odpadu?

Newsletter NP PARTI

V rámci sekcie Newslettera NP PARTI predstavujeme pilotné projekty, kde vznikli štyri odborné príspevky:

- ✓ Pilotný projekt 3: Viac sprievodcom, menej diktátorom (publikovaný 7.02.2018)
- ✓ Pilotný projekt 9: Ak je politika pre najzraniteľnejších, je pre všetkých (publikovaný 13.03.2018)
- ✓ Pilotný projekt 8: Keď transparentnosť nie je len slovom v slovníku cudzích slov (publikovaný 5.04.2018)
- ✓ Pilotný projekt 12: Robiť politiku pre Rómov bez Rómov je katastrofa (publikovaný 4.05.2018)

Katalóg k Podaktivite 1

Zatiaľ nie je ukončené, pôvodný materiál sa rozširuje o možnosť zapracovania rozhovorov s tvorcami pilotných projektov: zástupcovia MNO, VS, prípadne ďalší experti, ktoré sú spracovávané do Newslettera 2018.

Katalóg k Podaktivite 2

- aktualizácia rozhovorov s expertmi pre katalóg k podaktivite 2 (Kristína Babiaková – legislatíva a právna prax, Bruno Konečný – ekonomické prínosy participácie, A. Hrabínová – participatívne rozpočtovanie, Z. Paulíniová – budovanie kapacít)
- finalizácia rozhovorov expertov pre Katalóg k Podaktivite 2 (Jana Plichtová – teoretické východiská, Daniel Klimovský – monitoring a hodnotenie participačných procesov, Elena Kríglerová – zapájanie marginalizovaných skupín do tvorby verejných politík).

Znalostná databáza NP PARTI

V mesiaci apríl 2018 bol realizovaný nábor na experta, ktorý nám v pozícii asistenta pre IT pomôže s prípravou a realizáciou znalostnej databázy, ako aj web stránky AAO a elektronickej databázy on – line nástrojov na podporu participácie.

Spoločenská hra Participatívne rozpočtovanie

Spoločenská hra o participatívnom rozpočte je stolová - zážitková hra, ktorá slúži ako vzdelávací nástroj pre učiteľov a žiakov základných a stredných škôl. Cieľom je podporiť participáciu, proces participatívneho rozpočtovania medzi mladými ľuďmi, ako aj budovať predpoklady pre reálne zapájanie mladých ľudí, základných a stredných škôl do života samosprávy. V marci 2018 bola hra dopracovaná do podoby testovacej verzie a následne bol spustený proces testovania hry, spojený s jej pripomienkovaním zo strany učiteľov a žiakov, ako aj občianskych aktivistov a zástupcom miest a obcí, ktorí sa venujú participatívne rozpočtu. Došlo k príprave, tvorbe, pripomienkovaniu a revízii pravidiel spoločenskej hry, ako aj testovaniu dvoch verzií spoločenskej hry na základných a stredných školách v Bratislave a na konferencii Samospráva pre ľudí: Informácie, priestory, peniaze (20. - 22.04.2018, Hlohovec).

Súťaž na podporu participácie

V rámci realizácie projektu vznikla požiadavka na prípravu a implementáciu aktivít, ktoré by zasiahli prostredie stredných škôl a mali priamy dosah na mládež. Návrh padol na realizáciu súťaže, ktorej cieľom bude spropagovanie kľúčových myšlienok participácie medzi mladých ľudí tak, aby pochopili a vyskúšali si participatívne tvorenie mini politik-projektov. Tie budú následne hodnotené porotou/hodnotiacou komisiou. Súťažiaci si otestujú schopnosti vnímať, chápať a komunikovať svoje potreby a potreby druhých so zámerom zlepšiť prostredie, ktoré je im blízke (škola, dom, ulica, mestská časť, obec, mesto, komunita atď.)

Umenie spolupráce, alebo nadstavbový projekt

Dňa 28. februára 2018 bol na Fond pre podporu umenia doručený spoločný projekt občianskeho združenia Aliancia Stará tržnica a ÚSV ROS s názvom Umenie spolupráce. Zámerom projektu je výskum konkrétnych možností spolupráce umelcov a občianskych aktivistov na príprave a tvorbe verejných politik. Projekt bol podporený a začne sa realizovať na jeseň 2018.

Teoretické východiská

Jana PLICHTOVÁ a Anna ŠESTÁKOVÁ

ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY
terminologické a teoretické ukotvenie projektu Zadanie: zadefinovanie štruktúry analytickej činnosti v previazaní na terminologické a teoretické ukotvenie projektu Výstup/Výsledok: metodické nastavenie základných rámcov pre terminologické a teoretické ukotvenie projektu
terminologické a teoretické ukotvenie vo vzťahu k participácii a inovatívnym procesom tvorby politík a index participácie v procesoch tvorby politík Zadanie: spracovanie teoretických východísk a základného pojmového ukotvenia pre projekt a ďalšiu analytickú, metodickú a legislatívnu činnosť vo vzťahu k participácii a inovatívnym procesom tvorby politík a index participácie v procesoch tvorby politík Výstup/Výsledok: odborné výstupy a expertízy pre spracovanie odborného materiálu pre expertov zapojených na projekte, pojmový slovník (filozofický, teoretický základ pre ďalšiu výskumnú a analytickú činnosť), pojmové ukotvenie projektu – ponúka základný slovník pojmov, definuje verejný záujem, VS, verejné politiky, štruktúru VS a úrovne tvorby verejných politík, proces prípravy, tvorby, schvaľovania, implementácie, monitoringu a revízie verejných politík, súčasne definuje participáciu, jej formy, metódy, riešené témy, typy problémov, znaky úspešnej participácie, je východiskovým dokumentom pre ďalšiu činnosť, čiastkový výstup a podkladový materiál pre záverečnú Analýzu stavu a možností participácie
metodika merania kvality participácie / index participácie - usmernenie Zadanie: príprava a tvorba odborných dokumentov k problematike merania kvality participácie a nastaveniu kľúčových kritérií (index participácie) merania kvality participácie Výstup/Výsledok: prehľad modelov merania kvality participácie – prehľadová štúdia, ktorá čerpá zo zahraničných zdrojov a príkladov pre identifikáciu kľúčových ukazovateľov a premenných, slúži ako východisko pre komparatívnu analýzu a odporúčaný prehľad ukazovateľov kvality participatívneho procesu tvorby verejných politík (index participácie), stanovenie kľúčových indikátorov a prípravu metodiky merania kvality participatívneho procesu, je východiskovým dokumentom pre nastavenie zberu dát a ďalšiu činnosť, Výstup/Výsledok: metodika merania kvality participácie (vrátane navrhnutých indikátorov merania kvality participácie, tzv. index participácie) – metodický materiál, ktorý slúži ako podporný manuál pre nastavenie a kontrolu procesu participatívnej tvorby verejných politík v rámci pilotnej schémy/projektov, metodika bude testovaná v procese implementácie pilotnej schémy,
kvantitatívny zber dát - reprezentatívny prieskum participácie občanov na vzorke 1000 – 1200 respondentov formou 30 otvorených otázok Zadanie: spracovanie dotazníka pre reprezentatívny prieskum participácie občanov, Výstup: návrh dotazníka pre reprezentatívny prieskum participácie občanov
prehľadová štúdia I.: Pozitívne vplyvy participácie vo vzťahu k princípom good governance Zadanie: príprava a tvorba odborných dokumentov ku kauzalite medzi participáciou a good governance Výstup: teoretický výstup, ktorý objasňuje pozitívne vplyvy participácie vo vzťahu k záväzkom demokratického štátu, zásadám rovnakého zaobchádzania, politickej slobody občanov, ku kvalite politického rozhodovania, ku dôveryhodnosti VS, k rôznym podobám korupcie, k udržateľnosti implementácie politického rozhodnutia a k podpore sociálneho a kultúrneho kapitálu občanov. Predstavuje jedno z východísk pre komplexné nastavenie parametrov merania prínosov participácie (vrátane jej ekonomických prínosov), ako aj jej prínosov pre spoločnosť/územie.
porovnávacia analýza: Spôsoby a miera participácie na Slovensku a v zahraničí - prierezové s časťou Právny rámec a legislatíva Zadanie: príprava a tvorba odborných podkladov a expertíz k porovnávacej analýze Spôsoby a miera participácie na Slovensku a v zahraničí: teoretický výstup, ktorý vychádza z analytickej činnosti v rámci bloku 2.2. Právny rámec a legislatíva. Porovnáva spôsoby a mieru participácie v SR a zahraničí. Na základe analýzy existujúcich participatívnych nástrojov ukotvených v slovenskom legislatívnom rámci (v previazaní na všetky úrovne riadenia VS) a existujúcich účinných, inovatívnych participatívnych nástrojov v zahraničí poukazuje na potreby, riziká, ako aj generuje návrhy na zlepšenie a identifikuje opatrenia, ktoré smerujú k podpore participácie na Slovensku (vrátane možností úpravy právnych predpisov, novelizáciu existujúcej legislatívy, prípadne prípravu samostatnej legislatívnej iniciatívy)

odpočet január 2018 – máj 2018

Stav spracovania jednotlivých zadaní, odpočty, termíny odovzdania

1/ Teoretické a pojmové ukotvenie (prehľadové štúdie)

- ✓ vzhľadom k šírke riešenej problematiky sme skoncipovali dve prehľadové štúdie, ktoré sa zaoberajú témami participatívnych reforiem v kontexte participatívnej demokracie, hodnotením kvality demokracie a nedostatkami reprezentatívnej demokracie (predovšetkým jej elitárskej verzie); možnosťami deliberatívnej demokracie, odlišením pojmov politickej, občianskej a verejnej participácie, porovnaním rôznych typov verejnej správy, ponímaním participácie verejnosti v rámci konceptu dobrého vládnutia z pohľadu Európskej Únie, medzinárodných organizácií rozvojovej pomoci, atď.
- ✓ skrátená verzia prvej štúdie bola prezentovaná na vedeckej konferencii a druhá štúdia sa momentálne nachádza v oponentskom konaní vedeckého časopisu Sociológia

Stav zadania: odovzdané

2/ Prezentácie

- ✓ okrem toho sme zrealizovali niekoľko prezentácií pre potreby pracovných stretnutí výskumných tímov

3/ Analytický rámec

- ✓ nad rámec úloh sme vytvorili na základe viacerých zahraničných aj domácich výskumov analytický rámec, ktorý je dôležitý pre plánovanie, monitorovanie a hodnotenie projektov. Jeho uplatnenie v kontexte výskumnej aktivity odporúčame pri monitorovaní pilótnych projektov.
- ✓ predstavitelia výskumných tímov dostali možnosť prostredníctvom pripraveného zadania participovať na triedení jednotlivých položiek (resp. indikatívnych otázok)
- ✓ zároveň sme im poskytli rozsiahlu spätnú väzbu, ktorá sa týkala nielen vyhodnotenia dotazníkov, ale aj vysvetlenia nezrovnalostí a vznesených námietok či otázok zo strany účastníkov pracovného stretnutia

Stav zadania: odovzdané

4/ Slovník participácie

Stav zadania: odovzdané (prvá verzia)

Pozn.: slovník momentálne prechádza rozsiahlou revíziou, aby sme zahrnuli poznatky, získané v priebehu písania prehľadových štúdií.

5/ Index participácie (meranie kvality participácie)

- ✓ index participácie bude tvoriť samostatné heslo v slovníku participácie. Index kvality participácie je výsledkom analytického rámca. Analytický rámec súčasne vymedzuje, ktoré charakteristiky budeme kvantifikovať a budú tvoriť index participácie. Bude pozostávať z kvantitatívneho hodnotenia normatívnych kritérií (v analytickom rámci predstavujú druhú časť hodnotenia verejnej participácie – hodnotenie podľa

normatívnych kritérií dobrého vládnutia). Index kvality participácie bude vytvorený na základe kritérií

- inklúzie
- reprezentatívnosti
- spravodlivosti
- transparentnosti / nezávislosti
- kvality zvažovania a dialógu
- účasti na rozhodovaní

Jednotlivé kritériá budú hodnotené na Likertovej škále, takže bude možné vystaviť skóre pre každú oblasť. Celkový index kvality participácie bude tvorený sumou všetkých kritérií.

Stav zadania: bude odovzdané v čo najkratšom čase (odhadom do konca júna).

Riziká, výzvy, podnety, problémy

Keďže ide o veľmi komplexnú problematiku, ktorá je v dynamickom vývine, pričom výskum prebieha paralelne vo viacerých vedeckých disciplínach (politické vedy, ekonomické vedy, sociológia, sociálna psychológia, právnické vedy, sociálna antropológia, manažment prírodných zdrojov, atď.) je pochopiteľné, že sa stretávame s diverzitou pri definovaní rovnakých pojmov, či už ide o svetové a domáce výskumy. Pre náš výskum v rámci podaktivity sa ukázalo ako veľmi dôležité vyjasniť hranice medzi politickou, občianskou a verejnou participáciou, keďže z toho vyplývajú aj rozdielne záväzky aktérov a nároky na ich partnerskú spoluprácu. Práve pre verejnú participáciu je tou kľúčovou charakteristikou partnerská spolupráca a dialóg. Používané metódy, indexy atď. – to sú už len technické, resp. metodické detaily. Ak sa na túto odlišnosť nezameriame, tak nám unikne to podstatné, čo odlišuje autentickú od predstieranú verejnú participáciu. Tá predstieraná v praxi nič nezmení.

V tomto smere má najprepracovanejšiu teóriu a výskum oblasť deliberatívnej demokracie, ktorá je u nás pomerne málo známa. Práve tieto rozdiely v teoretických východiskách a v disciplinárnej príslušnosti sme hádam úspešne prekonali v diskusii s členmi výskumných tímov počas prezentácie našich výstupov. Ďalším problémom, na ktorý sme narazili bolo, že postup odovzdania jednotlivých zadaní (najskôr slovník, potom teoretické štúdie) nebol celkom vhodný. Až analýza pojmov a ozrejmienie si súvislosti z pohľadu viacerých disciplín nás priviedlo ku kľúčovým pojmom, ktoré si treba definovať a ktoré treba využiť aj v našom výskume. To je zároveň dôvodom, prečo je potrebné odovzdaný slovník výrazne prepracovať, na čom však veľmi intenzívne pracujeme.

Monitoring a hodnotenie pilotnej schémy

DANIEL KLIMOVSKÝ

ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY

priebežná dokumentácia a sebaevalvácia pilotnej schémy a pilotných projektov, zber dát II. – zber dát z pilotných projektov, zastrešených pilotnou schémou participatívnej tvorby verejných politík

Zadanie: metodické nastavenie zberu a vyhodnocovania dát z pilotnej schémy, zber dát II. Z pilotnej schémy a spracovanie katalógu príkladov dobrej praxe

- ✓ **Výstup/Výsledok:** dátové zdroje, zrealizované rozhovory s aktérmi vybraných verejných politík, podklady pre katalóg dobrých príkladov praxe, identifikácia a spracovanie dobrých – porovnateľných príkladov dobrej praxe z o Slovenska i zahraničia, ktoré sú relevantné pre podporu realizácie vybraných projektov
- ✓ **Výstup/Výsledok:** **metodika priebežnej dokumentácie a sebaevalvácie** – ako dokumentovať pilotné projekty? – ide o metodické usmernenie pre realizátorov a účastníkov pilotných projektov. Ide o metodiku, ktorá zabezpečuje pohľad „zvnútra“, na základe ktorej bude prebiehať zber dát o priebehu a výsledkoch pilotných projektov na jednotnom metodickom princípe, materiál nastavuje jednotný model dokumentácie a sebaevhodnocovania participatívneho procesu, aby bolo možné zabezpečiť riadený zber dát z pilotnej schémy pre ďalšiu analyticko–metodickú činnosť na základe jednotného kľúča, odporúčania a konzultačný proces zameraný na podporu dosiahnutia zadaných výsledkov,
- ✓ **Výstup/Výsledok:** **katalóg príkladov dobrej/zlej praxe z prostredia pilotnej schémy** – predstavuje výsledok zberu dát III., ktorým je katalóg príkladov dobrej/zlej praxe, spracovaných na jednotnom metodologickom základe, ktoré sú výsledkom kvalitatívneho zberu dát II., ponúka pohľad na pilotnú schému „zvnútra“ (tzv. zainteresovaný pohľad), sleduje a skúma hlavné indikátory merania kvality participácie v praxi pilotných projektov. Súčasne príklady dobrej a zlej praxe dokumentujú priebeh, postupy, riziká, bariéry, mieru zapojenia verejnosti/zainteresovaných skupín, postavenie a úlohu subjektov VS, MNO a iných aktérov v procese prípravy a tvorby verejnej politiky, ako aj celkové výsledky pilotnej schémy,

odpočet január 2018 – máj 2018

V uvedenom období som ako vedúci člen monitorovacieho tímu NP PARTI realizoval (v spolupráci s ostatnými členmi tohto tímu) aktivity, ktoré je možné rozdeliť do troch skupín:

Administratívne a riadiace aktivity

- ✓ koordinácia postupu členov monitorovacieho tímu a usmerňovanie (príprava konkrétnejších zadaní) týchto členov pri realizácii doplňujúcich rozhovorov a pozorovaní
- ✓ koordinácia postupu monitorovacieho tímu vzhľadom na postup a aktivity ostatných analytických tímov (napr. tím pod vedením prof. J. Plichtovej)
- ✓ účasť na pracovných stretnutiach organizovaných v rámci NP PARTI
- ✓ účasť na pracovných stretnutiach OGP
- ✓ priebežná kontrola výkazov členov monitorovacieho tímu

Organizačné aktivity

- ✓ spoluorganizácia dvoch prednášok v rámci AAO na pôde Úradu, ktorých sa zúčastnili študenti Katedry politológie FiF UK (na jednej prednáške sa zúčastnili hostia z organizácie Priatelia zeme a z Právnickej fakulty UK, na druhej prednáške sa zúčastnili hostia z organizácií Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť a Stará tržnica)

- ✓ spoluorganizácia (v spolupráci s Alexandrou Polákovou) troch tréningov na prípravu a vedenie rozhovorov, ktoré boli určené pre členov monitorovacieho tímu
- príprava prieskumu postojov zamestnancov vo verejnej správe k participácii a participatívnej tvorbe verejných politík

Obsahové a analytické aktivity

- ✓ príprava prezentácie k zberu dát a významu naratívnych správ pre účely spoločného pracovného stretnutia zástupcov pilotných projektov, ktoré sa uskutočnilo v Liptovskom Mikuláši
- ✓ spracovanie prvého kola naratívnych správ (september – december 2017)
- ✓ príprava hodnotiacej prezentácie k prvému kolu naratívnych správ pre účely spoločného pracovného stretnutia zástupcov pilotných projektov, ktoré sa uskutočnilo v Bratislave
- ✓ poskytnutie interview p. A. Chudžíkovej a následná jazyková a obsahová editácia (v spolupráci s Barbarou Gindlovou)
- ✓ špecifikácia súboru sledovaných indikátorov pre potreby kvalitatívnych analýz týkajúcich sa implementácie pilotných projektov a ich výsledkov (v spolupráci s Janou Plichtovou)
- ✓ interview s Brunom Konečným a následná jazyková a obsahová editácia
- ✓ účasť na vybranom podujatí v Prahe
- ✓ účasť na vybraných podujatiach organizovaných pilotnými projektmi
- ✓ oslovovanie zástupcov pilotných projektov so žiadosťou o zaslanie druhého kola naratívnych správ (január – marec 2018) a následná komunikácia s niektorými pilotnými projektmi týkajúca sa dožiadania naratívnych správ, prípadne doplnenia informácií
- ✓ sumarizácia a spracovanie druhého kola naratívnych správ (január – marec 2018)
- ✓ realizácia vybraných video-vizitiek (na pracovných stretnutiach v Liptovskom Mikuláši a v Bratislave)
- ✓ prezentácia progresu, čiastkových výstupov, alebo pripomienkovanie predložených materiálov a návrhov na pracovných stretnutiach k NP PARTI
- ✓ pripomienkovanie predložených materiálov a návrhov k OGP

Zapájanie marginalizovaných skupín do tvorby verejných politík

Elena KRÍGLEROVÁ / Alena CHUDŽÍKOVÁ / Jarmila LAJČÁKOVÁ / Jana KADLEČÍKOVÁ / Ivana Rapošová / Katarína Medľová / Zuzana Havírová

ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY

kvalitatívny zber dát I. - ex post dokumentácia prípadov participácie formou prípadových štúdií verejnosti na tvorbe verejných politík s dôrazom na zraniteľné a vylúčené skupiny (12 prípadových štúdií)

- **Zadanie:** metodické nastavenie zberu a vyhodnocovania dát, dokumentovanie a vyhodnotenie vybraných ex post prípadov participácie v rámci ex post dokumentácia prípadov participácie formou prípadových štúdií verejnosti na tvorbe verejných politík s dôrazom na zraniteľné a vylúčené skupiny (spracovanie podkladov pre 12 prípadových štúdií) v zmysle dohodnutého zadania
- **Výstup/Výsledok:** dátové zdroje, zrealizované rozhovory s aktérmi vybraných verejných politík, podklady pre prípadové štúdie

odpočet január 2018 – máj 2018

12 prípadových kvalitatívnych štúdií o participácii menšinových skupín na tvorbe verejných politík

1. Participácie detí a mladých na tvorbe Národného akčného plánu pre deti (Elena Gallová Kriglerová a Ivana Rapošová)

Prípadová štúdia pozostáva z analýzy individuálnych rozhovorov s viacerými aktérmi zapojenými do participatívneho procesu tvorby verejnej politiky na národnej úrovni – tvorba Akčného plánu pre deti. Rozhovory boli realizované s tvorcami verejnej politiky, zástupcami UNICEF a iných organizácií, ktoré sa podieľali na tomto procese a s viacerými odborníkmi na participáciu mladých a verejnú politiku pre deti a mladých ľudí. Táto prípadová štúdia je členená na viacero častí:

- a) vnímanie témy participácie týmito aktérmi,
- b) dôležitosť participácie a faktory, ktoré ju ovplyvňujú
- c) postavenie detí a mladých v slovenskej spoločnosti a možnosti ich participácie
- d) priebeh participácie na národnej úrovni
- e) poučenia z procesu a odporúčania do budúcnosti

Prípadová štúdia bola odovzdaná Barbare Gindlovej dňa 30.4.2018.

2. Participácia detí na tvorbe lokálnych politík v meste Zvolen (Elena Gallová Kriglerová a Ivana Rapošová)

Táto prípadová štúdia bola zameraná na úspešné zapájanie detí a mladých do tvorby verejných politík na lokálnej úrovni. Mesto Zvolen získalo ocenenie Komunita priateľská k deťom a má dlhoročnú tradíciu zapájania rôznych skupín obyvateľstva, vrátane detí. Na základe individuálnych rozhovorov so zástupcami mesta, MVO, a ďalších organizácií aktívnych vo Zvolene v tejto téme sme prípadovú štúdiu analyzovali z pohľadu úspešnosti a limitov participácie na lokálnej úrovni, pričom dôraz sme kladli práve na špecifickosť lokálnej úrovne a možnosti zapájania mladých. Štruktúra prípadovej štúdie bola podobná ako v prípade

participácie na národnej úrovni, avšak určité pozitívne aspekty sa ukázali práve na lokálnej úrovni, kde je možné lepšie poznať potreby detí a mladých a tým ich aj efektívnejšie zapájať do tvorby verejnej politiky.

Prípadová štúdia bola odovzdaná Barbare Gindlovej dňa 10.5.2018.

3. Participácia zdravotne znevýhodnených na tvorbe verejných politík na regionálnej úrovni v Trnavskom samosprávnom kraji (Elena Gallová Kriglerová a Ivana Rapošová)

Tento región sme vybrali medzi prípadové štúdie, lebo sme mali informáciu, že príprava Komunitného plánu v TT kraji bola realizovaná participatívnym spôsobom. Rozhovory s relevantnými aktérmi (zástupcami kraja, tvorcami politiky a inými organizáciami) však ukázali, že v tomto prípade nešlo o “good practice” – samotní zdravotne znevýhodnení boli do tohto procesu zapojení len veľmi okrajovo, navyše vnímanie témy participácie jednotlivými aktérmi je veľmi sporné. Napriek tomu si myslíme, že je dôležité túto prípadovú štúdiu spracovať s poukázaním na viaceré limity a nedostatky, ktoré táto tvorba politiky mala.

Prípadová štúdia bude spracovaná v prvej polovici júla 2018.

4. Participácia ľudí so zdravotným postihnutím na tvorbe politiky v oblasti sociálnych služieb – národná úroveň (Jana Kadlečíková, Katarína Medľová)

Prípadová štúdia popisuje možnosti participácie ľudí so zdravotným postihnutím pri tvorbe politiky sociálnych služieb, mapuje vývoj v tejto oblasti a venuje sa aj aktuálnej situácii. Špecificky sa v rámci sociálnych služieb venujeme téme deinštitucionalizácie sociálnych služieb ako jedného zo základných princípov, ktorý by mal ovplyvňovať politiku sociálnych služieb. Uvádzame základné údaje o situácii ľudí so zdravotným postihnutím. Sumarizujeme na základe zrealizovaných kvalitatívnych rozhovorov všeobecné bariéry participácie ľudí so zdravotným postihnutím a špecifické bariéry, ktoré vyplývajú zo situácie ľudí so zdravotným postihnutím a (ne)reflektovaním ich situácie zo strany tvorcov politík.

Pre realizáciu prípadovej štúdie sme zrealizovali rozhovory s predstaviteľmi organizácií, ktoré združujú a zastupujú ľudí so zdravotným postihnutím, organizácií, ktoré poskytujú sociálne služby a ľuďmi so zdravotným postihnutím.

Prípadová štúdia bola odovzdaná Barbare Gindlovej 4.5.2018.

5. Prípadová štúdia participácie rómskej menšiny pri tvorbe Akčného plánu pre okres Kežmarok – regionálna úroveň (Jana Kadlečíková, Zuzana Havírová)

Prípadová štúdia sa zaoberá tvorbou Akčného plánu pre rozvoj najmenej rozvinutého okresu Kežmarok. Mapuje zavedenie tohto nástroja zameraného na znižovanie regionálnych rozdielov a naštartovanie rozvojových zmien. Popisuje vývoj legislatívy aj inštitucionálneho nastavenie tohto opatrenia. Na základe zrealizovaných kvalitatívnych rozhovorov s aktérmi zapojenými do regionálneho rozvoja okresu Kežmarok hodnotíme možnosti zapojenia marginalizovaných skupín, konkrétne Rómov do tvorby Akčného plánu a jeho následnej realizácie. Zrealizované rozhovory (3) v súčasnosti dopĺňame o ďalšie informácie a tiež

prípadovú štúdiu aktualizujeme vzhľadom na to, že sa zmenilo inštitucionálne ukotvenie tejto problematiky – bol zrušený post splnomocnenca vlády SR pre najmenej rozvinuté okresy, nedávno nastali dôležité legislatívne zmeny.
Prípadová štúdia bude odovzdaná do 30.6.2018.

6. Prípadová štúdia participácie verejnosti na tvorby politiky na národnej úrovni – tvorba Koncepcie mestského rozvoja (Jana Kadlečíková, Zuzana Havírová)

Prípadová štúdia sa zaoberá spôsobom tvorby koncepčného materiálu Koncepcia mestského rozvoja, ktorý bol pripravovaný na Ministerstve dopravy a výstavby SR. Ministerstvo iniciovalo širšiu pracovnú skupinu, na ktorej sa zúčastňovalo široké spektrum aktérov – jednak odborníci za akademickú sféru, štátne inštitúcie a samosprávy, ale aj tretí sektor a profesné organizácie. Koncepcia mestského rozvoja bola napokon po dlhom procese prípravy na jeseň 2017 posunutá do medzirezortného pripomienkového konania a schválená vládou SR až v januári 2018, keďže boli vznesené viaceré zásadné pripomienky.

Na základe doteraz spracovaných informácií a zrealizovaných rozhovorov môžeme povedať, že ide o prípad vypracovania vládneho dokumentu na základe spolupráce štátnej správy a odborníkov z externého prostredia. Nie všetci aktéri a kontaktovaní potenciálni respondenti hodnotili tento proces ako participatívny.

Zber informácií pre vypracovanie tejto prípadovej štúdie ešte nie je ukončený, keďže dokument bol prijatý až na prelome rokov 2017/2018, niektorí oslovení respondenti sa nechceli k celému procesu vyjadrovať, kým bol dokument ešte stále v štádiu prípravy.

Prípadová štúdia bude dokončená a odovzdaná v priebehu júla 2018.

7. Participácia ľudí so zdravotným postihnutím na lokálnej úrovni – tvorba komunitného plánu sociálnych služieb v Banskej Bystrici (Alena Chudžíková a Katarína Medľová)

Prípadová štúdia je výsledkom analýzy šiestich individuálnych kvalitatívnych rozhovorov s aktérmi verejnej správy a občianskej spoločnosti, ktorí sa podieľali na tvorbe komunitného plánu sociálnych služieb v Banskej Bystrici. Rozhovory sa realizovali v novembri 2017, následne boli prepísané a prepisy následne slúžili ako podklad pre obsahovú a tematickú analýzu. Zistenia z terénu sú interpretované v kontexte existujúcej literatúry z oblasti participácie ľudí so zdravotným postihnutím. Výsledkom tejto analýzy prípadová štúdia v rozsahu 60 normostrán.

Prípadová štúdia je členená na 6 častí:

- ✓ O participácii vo všeobecnosti
- ✓ O tvorbe verejných politík vo všeobecnosti – kto sa zapája, kto rozhoduje, sociálny kapitál verejnosti participovať
- ✓ O ľuďoch so zdravotným postihnutím v Banskej Bystrici – potreby, ich vnímanie, participácia a zastupovanie
- ✓ O procese tvorby komunitného plánu – metódy participácie, priebeh, zapojenie ľudí so zdravotným postihnutím
- ✓ Bariéry participácie ľudí so zdravotným postihnutím v Banskej Bystrici
- ✓ Závery a odporúčania

Prípadová štúdia bola odovzdaná elektronicky Barbare Gindlovej dňa 29.5.2018.

8. Participácia migrantov na národnej úrovni – zapojenie migrantov do činnosti konzultačných orgánov na národnej úrovni

Prípadová štúdia sa zakladá na dátach získaných v rámci šiestich individuálnych kvalitatívnych rozhovorov s aktérmi verejnej správy na národnej úrovni a občianskej spoločnosti, ktorí sa venujú téme integrácie migrantov. Rozhovory sa realizovali v januári a februári 2018, následne boli prepísané a prepisy slúžili ako podklad pre obsahovú a tematickú analýzu. Zistenia z terénu sú interpretované v kontexte existujúcej, prevažne zahraničnej literatúry z oblasti participácie migrantov v konzultačných orgánoch v rôznych krajinách EÚ.

V aktuálnej verzii je prípadová štúdia členená na nasledujúce časti:

- a. o participácii – vnímanie participácie vo všeobecnosti
- b. o migrantoch na Slovensku – ich vnímanie, potreby, integrácia
- c. migranti a participácia – volebné právo migrantov na Slovensku, politické slobody, konzultačné orgány, význam a prínosy zapájania migrantov do činnosti konzultačných orgánov na národnej úrovni
- d. reálna participácia migrantov na činnosti konzultačných orgánov na národnej úrovni na Slovensku
- e. oblasti tvorby politík, ku ktorým by sa migrant mali vyjadrovať
- f. zastupovanie migrantov
- g. bariéry participácie migrantov na národnej úrovni na Slovensku
- h. možné formy participácie migrantov na národnej úrovni

V súčasnej podobe má prípadová štúdia 26 normostrán, je potrebné ešte dopísať úvod, metodológiu a záver a doplniť bibliografické odkazy. Prípadová štúdia bude odovzdaná v priebehu mesiaca jún 2018.

9. Participácia seniorov na lokálnej úrovni – participácia seniorov na tvorbe komunitného plánu sociálnych služieb v Bratislave-Novom Meste

Na jeseň 2017 bolo zrealizovaných 10 individuálnych kvalitatívnych rozhovorov so zástupcami samosprávy a seniorských združení anklubov v Bratislave-Novom Meste. Časť týchto rozhovorov už bola prepísaná, časť sa aktuálne prepisuje. Prepisy budú slúžiť ako podklad pre obsahovú a tematickú analýzu, zistenia budú ukotvené v kontexte existujúcej literatúry o téme. Prípadová štúdia bude odovzdaná v priebehu mesiaca júl 2018.

10. Participácia Rómov žijúcich v marginalizovaných komunitách – príklad lokálnej úrovne: Komunitné centrum menších (KCM) Veľký Krtíš (Jarmila Lajčáková a Zuzana Havírová)

V prípadovej štúdií sa zameriavame na ojedinelý práve na príklad aktivizmu Rómov zdola. Prípadová štúdia, ktorej ústrednými postavami sú dvaja Rómovia, ktorí vedú komunitné centrum menších vo Veľkom Krtíši, je príkladom procesu zmocňovania sa, ktorého výsledkom je posilnenie schopnosti rodín zlepšiť si svoje bývanie, ako aj istota bývanie. Prípadová štúdia v úvodnom čase analyzuje kontext stavu a participácie Rómov na Slovensku. Argumentujeme,

že napriek opakovaným deklaráciám o potrebe vťahovania Rómov nielen do tvorby opatrení, ktoré sa ich týkajú, ale aj tých, ktoré sa týkajú širšej spoločnosti, takéto iniciatívy bývajú ojedinelé, ak vôbec. Naopak, nastavenie politik ako aj toku významných finančných prostriedkov z EŠIF má vo svojich dôsledkoch tendenciu podporovať enormné mocenské nerovnosti na miestnej úrovni. Príklad Komunitného centra menšín popisuje postupný viac ako dekádu trvajúci proces zlepšovania kvality bývania a postupného nadobudnutia vlastníctva k bytom, ktorého facilitátormi sú práve zamestnanci KCM. Zameriavame sa na participatívny proces vytvárania spoločných pravidiel a budovania dôvery v inštitúciu komunitného centra. Prípadová štúdia však tiež ukazuje na limity takéhoto aktivizmu, ktorý nepostačuje na prekonanie predsudkov a s nimi spojeným symbolických hraníc, ktoré určujú kde Rómovia v meste Veľký Krtíš „patria“. Spochybnenie či eliminácia takýchto hraníc presahuje sily komunitného centra a vyžaduje aktívne zapojenia sa mesta či verejnej správy na celoštátnej úrovni. Prípadová štúdia bola odovzdaná 30.4.2018. V mesiaci máji sme realizovali dva doplnujúce rozhovory s prednostom mestského zastupiteľstva, ktorí v novembri nebol ochotný takýto rozhovor udeliť a s obyvateľkou bytových domov v správe KCM, kvôli ďalšiemu priblíženiu procesu participácie.

11. Participácia v oblasti životného prostredia s prihliadnutím na situáciu marginalizovaných skupín - regionálna úroveň, Projekt Poľana CEPI priatelia ZEME (Jarmila Lajčáková a Ivana Rapošová)

Vyhľadanie vhodného prípadu na štúdiu nám trvalo v tomto prípade dlhšie ako sme predpokladali. Snažili sme sa nájsť príklad kde by do riešenia environmentálneho problému alebo záťaže boli zapojení členovia marginalizovaných rómskych komunít, ktorí sú práve často disproportčne postihnutým enviro násilím. Takýto príklad sa nám nepodarilo nájsť a preto sme sa pustili do skúmania iniciatívy Živé rieky, ktorá bolo zaujímavé lebo vychádzalo z iniciatívy o.i. o.z. Slatinka, občanov už v roku 1993 na znovuobnovenie projektu kontroverzného vodného diela Slatinka. Po realizácii niekoľkých rozhovorov sme sa však rozhodli téme dlhšie nevenovať keďže sa jednalo výlučne o kampaň, v ktorej absentoval participatívny rozmer.

Namiesto toho sme sa pustili do skúmania projektu Poľana (s oficiálnym názvom Smerom k udržateľnej energetike regiónu Poľana, ktorý spustili Priatelia Zeme v mikroregiónne 43 obcí v roku 2009. Jeho zámerom bola príprava lokálnych stratégií, ktorými by sa zlepšilo využívanie obnoviteľných zdrojov energie a zvýšili sa regionálne úspory a tak sa znížila závislosť tohto podrozvinutého regiónu na dovoze drahých fosílnych palív a znečisťovanie atmosféry skleníkovými plynmi.

V prípadovej štúdií sme realizovali rozhovory s viacerými kľúčovými aktérmi CEPI ako aj jedným z participujúcich starostov. Na základe analýzy rozhovorov možno predbežne povedať, že CEPI sa podarilo zvýšiť „knowledge“ samospráv v oblasti, ktorá bola síce ekonomicky aj environmentálne významná, ale pre lokálnu samosprávu pomerne okrajová. Príprava týchto stratégií nebola zamýšľaná ako primárne participatívna, ale vo svojom prevedení mala takéto atribúty – predchádzal jej prieskum, odborné merania, vzdelávanie kľúčových aktérov, a príprava odbornej stratégie v spolupráci so zástupcami malých obcí. Napriek tomu, že stratégie napokon prijaté nebolo, CEPI sa podarilo zvýšiť odborné kapacity samospráv pri energetickom plánovaní a ich schopnosť meniť lokálne prístupy. Súčasťou iniciatívy bola aj snaha zapojiť MRK do procesu, ktorá však úspešná nebola najmä kvôli nedostatočným

ľudským a finančným kapacitám vyžadujúcim facilitáciu takéhoto procesu. Prípadová štúdia bude odovzdaná do konca mesiaca jún 2018.

12. Príprava celoštátnej stratégie ochrany ľudských práv (Jarmila Lajčáková a Katarína Medľová)

Prípadová štúdia sa zameriava na participatívny proces tvorby verejnej politiky relevantnej pre celoštátnu úroveň a pre všetky znevýhodnené skupiny. V tomto prípade išlo o postup, ktorý v rámci otvoreného vládnutia bol zamýšľaný ako určitý pilot tvorby participatívnej prípravy verejných politík. Avšak na tejto prípadovej štúdií považujeme za najzaujímavejší moment, že ide o deliberáciu, ktorej sa zúčastnili dve hodnotovo nekompatibilné skupiny – u ktorých je v určitých otázkach takmer nemožné nájsť prienik – najmä práva LGBTI a interrupcie.

Ponímanie ľudskej dôstojnosti u zástancov ĽP a pomerne radikálnych katolíckych kruhov je nekompatibilné – čo sa premieta najmä v týchto dvoch témach. Existujúca evaluácia tohto procesu argumentuje, že neúspech pri participatívnej tvorbe tejto politiky, spočíval v nedostatočnom mapingu existujúcich postojov kľúčových aktérov a prílišnej ambícií facilitovať prípravu konkrétnych opatrení. Pôvodne sme aj my uvažovali v tomto prípade týmto smerom. Avšak od prvotných rozhovoroch na predprípravu, sme sa venovali ďalšiemu štúdiu literatúry o tom, či za niektorých okolností nepodporuje deliberácia ešte väčšiu polarizáciu, ako existovala pred spustením participatívnych procesov. Inými slovami, či v takto zásadne hodnotovo konfliktných témach možno úspešne deliberovať a za akých okolností. S touto prípadovou štúdiou sme práve kvôli tomuto zdržaniu v omeškaní a momentálne len pracujeme na rozhovoroch. Prípadovú štúdiu odovzdáme v druhej polovici júla.

Ekonomické prínosy participácie

Bruno KONEČNÝ / Iveta a Veronika FERČÍKOVÁ

ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY
metodické odporúčanie na zisťovanie prínosov a ekonomickej efektívnosti participácie ✓ zadanie: príprava a tvorba odborných materiálov k problematike zisťovanie prínosov a ekonomickej efektívnosti participácie ✓ Výstup/Výsledok: spracovanie odborných podkladov a expertíz k prehľadu modelov zhodnotenia prínosov a ekonomickej efektívnosti participácie – prehľadová štúdia, ktorá prezentuje zahraničné modely zhodnocovania ekonomických prínosov participácie, slúži ako podklad a teoretické východisko pre nastavenie vlastnej metodiky merania prínosov a ekonomickej efektívnosti participatívnej tvorby verejných politík (súčasťou je identifikácia možností pre zavádzanie princípu cost benefit analýz do prípravy a tvorby verejných politík), ✓ Výstup/Výsledok: spracovanie odborných podkladov a expertíz k metodickému odporúčaní pre zisťovanie prínosov a ekonomickej efektívnosti participácie – návrh metodického modelu, ktorý bude testovaný na vybraných/vhodných pilotných projektoch, bude slúžiť ako usmernenie pre identifikáciu vhodných premenných, ukazovateľov, zber a vyhodnocovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych dát s cieľom spracovania prípadových štúdií a overenia navrhovaného mechanizmu cost –benefit analýz do prípravy a tvorby verejných politík
prehľadová štúdia II.: Ekonomický prínos participácie: identifikácia modelov merania prínosov a ekonomickej efektívnosti participácie • zadanie: spracovanie odborných podkladov a expertíz k odbornému materiálu, zameraného na meranie prínosov a ekonomickej efektívnosti participácie v rámci prípravy prehľadová štúdia II.: Ekonomický prínos participácie: identifikácia modelov merania prínosov a ekonomickej efektívnosti participácie • Výstup/Výsledok: PREHĽADOVÁ ŠTÚDIA II. - Ekonomické prínosy participácie (doplnená príkladmi z praxe, spracovanými formou prípadových štúdií): výstup identifikuje rôzne modely merania ekonomických prínosov a dopadov participácie. Identifikuje a popisuje zoznam premenných a kritérií, ktoré vstupujú do ekonomického zhodnocovania participačného procesu (v previazaní na konkrétny participačný proces a očakávaný/dosiahnutý výsledok). Navrhuje a tvorí model pre cost – benefit analýzu konkrétnych verejných politík. Analyzuje reálne technické, ľudské, finančné, informačné náklady pri realizácii participatívnej tvorby politík na jednotlivých úrovniach VS. Posudzuje, ktoré činnosti, zdroje je možné pokryť v rámci prevádzky orgánov VS, ktoré zvýšia rozpočtové náklady VS, vyčíslí náklady na participatívnu tvorbu verejných politík, resp. úsporu zdrojov vzhľadom na dlhšiu udržateľnosť verejných politík. Analýza je ilustrovaná prípadovými štúdiami z praxe (pilotná schéma alebo iné príklady participatívnej tvorby verejných politík)

odpočet január 2018 – máj 2018

V rámci **čiasťkových výstupov prehľadovej štúdie** boli spracované:

- Prehľad modelov vyhodnocovania ekonomických prínosov participácie
- Prehľad ekonomických prínosov participácie
- Rámcové predstavenie metodiky Social return on investment
- Pracovný preklad Štandardov zapájania verejnosti do tvorby verejných politík vydaných úradom spolkového kancelára Rakúska.
- Pracovný preklad Usmernenie pre participáciu verejnosti na politickom rozhodovaní Prijaté Výborom ministrov 27. septembra 2017 na 1295. zasadnutí zástupcov ministrov.

Spracované prehľady potrebné vnímať ako pracovné dokumenty, ktoré je vhodné a potrebné priebežne dopĺňať o nové zdroje prístupov a poznatkov, ktoré sú priebežne identifikované. Vráťane tých, ktoré vyplývajú z iných čiastkových analytických výstupov.

Zahraničné štandardy slúžia ako inšpirácia pre vyššiu prehľadnosť a zrozumiteľnosť aplikácie základných princípov participácie v konkrétnej praxi. Aj ako príklad toho, ako používateľa týchto štandardov nezbavovať zodpovednosti, nenariaďovať mu riešenia, ale prostredníctvom správnych otázok ho sprevádzať k najlepšiemu možnému procesu v za daných okolností. Zbieranie rôznych prístupov ku komunikácii esenciálnych pravidiel a ich praktickej aplikácii v participatívnych procesoch je potrebné aj z dôvodu, že existujúce Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík neposkytujú všetkým adresátom dostatočne užívateľsky prívetivú formu informácie. Aj my sme teda v pozícii, že musíme hľadať vhodné formy čo najefektívnejšieho doručenia informácie ku konkrétnym osobám.

Usmernenie Výboru ministrov Rady Európy je primárne politickým dokumentom. Nemá charakter záväzného dokumentu, no vyzýva členské štáty Rady Európy k:

- šíreniu Usmernenia vhodnými spôsobmi a
- vzdelávanie určené pre zástupcov orgánov verejnej správy aj občianskej spoločnosti,
- zváženie zavedenia povinnej aplikácie Usmernenia.

Sekundárne ide o komprimovaný odborný text obsahujúci všetky dôležité atribúty kvalitného procesu zapájania verejnosti do tvorby verejných politík.

Metodika vyhodnocovania ekonomických prínosov

Napriek snahe začať budovať prvé výstupy o ekonomických prínosoch participácie, k otestovaniu metodiky doposiaľ nedošlo. Dôvody možno zosumarizovať nasledovne:

- Participatívne projekty v realite nie sú tak idealisticky participatívne ako v teórii,
- z toho vyplýva, že je problematické zascopovať pilot, najmä čo sa týka zdieľaných nákladov a položiek
- obava zástupcov NGO uvádzať čísla z dôvodu, že na konci bude nerealistický výsledok
- implementácia a finálny produkt metodiky možno bude možné otestovať až na participatívnych procesoch, ktoré sa ešte len pripravujú aby bolo možné kľúčových aktérov scitlivieť na vnímanie prínosov a nákladov.

Možné spôsoby vysporiadania sa s predmetnými prekážkami

- otočiť garde a zamerať otázkou na medziprodukt, ktorý už je hotový
- vykročiť z rámca pilotného projektu a sledovať to, kto sa skutočne zapojil, koľko sa skutočne minulo, v rámci zberu dát využiť story telling a procesné mapovanie a metódu ABC - activity based costing (dekomponovanie procesu na jednotlivé aktivity a zber dát o nákladoch a prínosoch jednotlivých aktivít z pohľadu zapojených stakeholderov)
- testovanie pokračuje na SGI

Pilotné otestovanie metodiky SROI možno po otestovaní, alebo paralelne s ním aplikovať aj v rámci pripravovaného zberu dát III., ktorý je určený na evaluáciu vybraných participatívnych procesov tvorby verejných politík na úrovni štátu.

Participačné procesy na úrovni štátnej správy

Bruno KONEČNÝ

ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY	
✓	Zadanie: príprava a realizácia kvantitatívneho a kvalitatívneho zberu III. - nezávislé hodnotenie participatívnych procesov/modelov/príkladov s využitím kvalitatívneho zberu dát a metódy etnografického pozorovania v zmysle zadaného metodického rámca kvalitatívneho zberu III. - priebežná dokumentácia a hodnotenie participatívnych procesov, modelov a príkladov identifikovaných na základe dynamických rozhodnutí a potrieb projektu, vrátane prostredia implementácie Akčného plánu iniciatívy pre otvorené vládnutie 2017-2019.
✓	Výstup/Výsledok: prípadové štúdie, ktoré budú slúžiť pre zostavenie katalógu príkladov dobrej/zlej praxe v zameraní na plánovanie, monitorovanie a hodnotenie participatívnych procesov na úrovni štátnej správy. Ide o objektívny, nestranný pohľad na priebeh a výsledky aktuálnych prebiehajúcich, alebo ukončených participatívnych procesov na všetkých identifikovaných úrovniach verejnej správy, spracovaný formou prípadových štúdií

V rámci NP Participácia bude vykonaný **zber dát III.** na politikách, ktorých vypracovanie malo byť realizované na princípoch participatívnej tvorby verejných politík a v súlade s Pravidlami zapájania verejnosti do tvorby verejných politík, a ktorých realizáciu deklarovali ústredné orgány štátnej správy v rámci plnenia úloh Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2017 – 2019 (ďalej AP OGP 2017-2019). Identifikovaných zo strany rezortov bolo viac než 25 politík. V kapacitách projektu však nie je vyhodnotenie všetkých politík, nebolo by to ani účelné. Príprava niektorých politík nezačala, alebo bola ich príprava, vzhľadom na iné okolnosti nateraz odložená.

Cieľom zberu dát III. je spracovanie príkladov dobrej praxe, teda pozitívnych príkladov participatívnej tvorby verejných politík na úrovni štátu. Z identifikovaných deviatich procesov nemusí byť identifikovaných 9 príkladov dobrej praxe. Cieľom je identifikovať čo najviac príkladov dobrej praxe na procesoch/ ak nebude možné - na jednotlivých procesných etapách/ ak nebude možné – na jednotlivých prvkoch/. Dáta o nedostatkoch, neúspechoch a zlyhaniach budú spracúvané do analýzy a prísne anonymizované.

Zber dát III. zabezpečí dáta k:

- a) analýze nedostatkov participatívnych procesov a návrhu spôsobov a nástrojov ich prekonávania v rámci NP Participácia
- b) doplneníu/objektivizácii analýzy vzdelávacích potrieb v rámci NP Participácia
- c) nastaveniu follow up NP Participácia

Dáta môžu byť využité ako dátový podklad pre nastavenie cieľov AP OGP, či prispieť ako vhodný podklad pre plnenie úloh vyplývajúcich z AP OGP 2017-2019. Predpokladom úspešnej realizácie zberu dát III. je spolupráca pri komunikácii s kľúčovými stakeholdermi.

Zoznam verejných politík

Zber dát bude realizovaný na týchto participatívne pripravovaných politikách:

1. **MK SR**
Návrh Akčného plánu zameraného na rozvoj kultúrneho a kreatívneho priemyslu, s primárnym fókusom na rozvoj a podporu internacionalizácie a cross-sektorových inovácií
2. **MDV SR**
Aktualizácia Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR – Implementačný dokument ku Koncepcii mestského rozvoja.
3. **MŽP SR**
Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030
4. **MH SR**
Stratégia hospodárskej politiky
Surovinová politika
5. **MV SR**
Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a i.
6. **MPSVaR SR**
Národný akčný plán pre deti na roky 2018-2022
Národná stratégia na ochranu detí pred násilím (aktualizácia)
7. **ÚPVII**
Zákon o údajoch

Výber spolupracovníkov na zber dát III.

Na základe zverejneného inzerátu 14.4.2018 zaslalo svoj životopis do uzávierky 3. mája 55 uchádzačov. Po vyhodnotení informácií z CV uchádzačov bolo vybraných 8 uchádzačov, ktorí boli pozvaní na osobný pohovor realizovaný dňa 19.6.2018. Z uvedeného počtu sa zúčastnilo 5 uchádzačov, z ktorých boli vybratí štyria uchádzači, ktorým bude ponúknutá dohoda o vykonaní práce.

Ďalší postup

- Administratívne úkony smerujúce k zazmluvneniu úspešných uchádzačiek – získanie dát, spracovanie návrhov dohôd, procesovanie ich uzatvorenia.
- Príprava návrhu metodiky, obsahu, a formálnych postupov a usmernení, ktoré budú v rámci zberu dát III. realizované. Metodika bude zaslaná na odsúhlasenie prof. Plichtovej (garant poda 2), pričom primárne vychádza z Pravidiel zapájania verejnosti (...) a existujúcich štandardov participatívnych procesov (Rakúske štandardy) s cieľom identifikovať nie len procesné parametre, ale aj obsahové kvalitatívne parametre.
- Koordinačný workshop – 4.7.2018
Účelom koordinačného workshopu k zberu dát III. bude:
 - Predstavenie obsahu a cieľov zberu dát
 - Predstavenie metodiky pološtruktúrovaného rozhovoru,
 - Predstavenie spôsobu spracovania dát
 - Predstavenie postupov predkladania a preberania výstupov, koordinácie a administratívneho vykazovania.

- Predstavenie vybraných participatívnych politík a ich rozdelenie do zodpovednosti. Odovzdanie základných dát o stave ich realizácie (správy o plnení úloh OGP – kontaktné údaje).

Účastníci workshopu / Výskumníci: Alena Rochovská, Zuzana Révészová, Marianna Mrva + členovia projektového tímu, ktorí prejavili záujem participovať: Anna Šestáková, Daniel Klimovský, Alexandra Poláková, Barbara Gindlová, Bruno Konečný, Tomáš Malec, Alexandra Hrabínová.

Príprava programu:

- Alexandra Poláková / Daniel Klimovský– Metodika
- Daniel Klimovský/ Bruno Konečný – účel zberu cieľe
- Bruno Konečný – administratíva („kontrolné body“, PV, ...)

Ideálny scenár zbierania dát:

- Zber dát vo vzťahu k externým spolupracovníkom je možné predpokladať v mesiacoch VII. až IX. mesiac. Spracovanie výstupov je prípustné ešte v mesiaci október (ide však o fixný rozsah hodín). Dovolenkové obdobie je vhodné pre kontaktovanie predovšetkým predstaviteľov štátnej správy.
- V IX-X mesiaci by bolo žiaduce mať pozbierané a spracované dáta o 4-5 participačných procesoch a vstupné dáta o zvyšných procesoch (verejne dostupné dáta).
- Dizajn zberu dát by mal reflektovať aj na to aké vzdelávacie potreby sú, a aké sú prekážky v organizačnej štruktúre a administratívnych podmienkach, prípadne indície pre evaluáciu ekonomických prínosov (previazanosť na iné výstupy NP/OGP).

Participatívne rozpočtovanie

Alexandra HRABINOVÁ / Dominika HALIENOVÁ

ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY
✓ Zadanie: príprava a realizácia kvantitatívneho a kvalitatívneho zberu III. - nezávislé hodnotenie participatívnych procesov/modelov/príkladov s využitím kvalitatívneho zberu dát a metódy etnografického pozorovania v zmysle zadaného metodického rámca kvalitatívneho zberu III. - priebežná dokumentácia a hodnotenie participatívnych procesov, modelov a príkladov identifikovaných na základe dynamických rozhodnutí a potrieb projektu, vrátane prostredia implementácie Akčného plánu iniciatívy pre otvorené vládnutie 2017-2019. ✓ Výstup/Výsledok: prípadové štúdie, ktoré budú slúžiť pre zostavenie katalógu príkladov dobrej/zlej praxe v zameraní na plánovanie, monitorovanie a hodnotenie zavádzania participatívnych rozpočtov

odpočet január 2018 – máj 2018

PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE O PARTICIPATÍVNOM ROZPOČTE

Odpočet prác január-máj 2018
Otvorenie novej témy – participatívny rozpočet na rôznych úrovniach verejnej správy (národná – regionálna – lokálna). Cieľ je podpora participatívneho rozpočtovania na úrovni regionálnej a miestnej samosprávy s využitím analytického prístupu zhodnotenia existujúcich prípadov a vytvorenia odporúčaní pre zavádzanie participatívneho rozpočtu. Najvyššou ambíciou (dlhodobého charakteru) je vytvoriť teoretické zázemie a podmienky pre možnosť zavedenia participatívneho rozpočtu na úrovni štátu podľa vzoru Portugalska. S cieľom publikácie prípadových štúdií a učenia sa z dobre fungujúcej zahraničnej praxe sme v máji 2018 iniciovali komunikáciu so Slovenským veľvyslanectvom v Portugalsku, ktoré nám spolu s Portugalskou Administrative Modernization Agency pomáhajú pri zabezpečovaní stretnutí so zástupcami štátnej správy, samosprávy a ďalších aktérov zodpovedných/ zúčastňujúcich sa procesu participatívneho rozpočtovania na národnej/lokálnej úrovni v Portugalsku. Komunikácia a plánovanie pracovnej cesty stále prebiehajú. V mesiaci jún 2018 prebehol predvýber spolupracovníkov na tvorbu domácich prípadových štúdií o participatívnom rozpočte. Vybraté boli zatiaľ dve kandidátky – Eliška Herinková a Irena Lehotská. Mailom bol zároveň oslovený František Birčár, ktorý pôsobil ako doktorand na Ekonomickej univerzite a téme participatívneho rozpočtovania sa venoval vo svojich prácach. Odpoveď som zatiaľ nedostala.

SPOLOČENSKÁ HRA O PARTICIPATÍVNOM ROZPOČTE

Odpočet prác január-máj 2018	Termín dokončenia
Zber podnetov od koordinátorov projektov z participatívneho rozpočtu MČ BNM, ktoré slúžia ako reálny podklad pre texty osudových kartičiek.	UKONČENÉ Január 2018
Zber podnetov od študentov na školách, ktoré slúžia ako reálny podklad pre texty hracích kartičiek. - Obchodná akadémia Račianska 107, Bratislava	UKONČENÉ Február 2018

- Gymnázium Ladislava Novomestského, Tomášikova 2, Bratislava	
Previazanie vytvorených a zozbieraných podnetov s návrhom projektových riešení ako obsah hracích kartičiek. Tvorba hracích kartičiek, tvorba prototypu spoločenskej hry.	UKONČENÉ Apríl 2018
Testovanie spoločenskej hry na školách: - Základná škola Riazanská/ 9. ročník - Základná škola Podunajská/ 8. ročník - Obchodná akadémia Dudova/ 1. a 2. ročník - Spojená škola sv. Františka z Assisi/ 8. a 9. ročník - Základná škola Malokarpatské námestie/ 8. ročník	UKONČENÉ Jún 2018
Testovanie spoločenskej hry s odbornou verejnosťou: - ÚSV ROS - Workshop „Samospráva pre ľudí: Informácie, priestory, peniaze“ v Hlohovci - IV. pracovné stretnutie zástupcov pilotnej schémy participatívnej tvorby verejných politík	
Zpracovanie pripomienok po každom testovaní. Priebežné zmeny pravidiel, kartičiek a hracej dosky.	
Tvorba pravidiel. Zaslание pravidiel s prosbou o sripomienkovanie Zore Paulíniovej, Jane Plichtovej a Anne Šestákovéj.	UKONČENÉ Jún 2018
Zazmluvnenie grafika. Tvorba zadania pre grafika. Grafické práce na spoločenskej hre.	PREBIEHA
Hľadanie vhodného názvu hry. Návrh a spracovanie sprievodných vysvetľujúcich kartičiek. Návrh a spracovanie záložiek (?), ktoré hráčom ostanú s informáciami o participatívnom rozpočte po ukončení hry.	PREBIEHA
Tlač a finalizácia hry. (Zadania pre cenovú ponuku tlače rozoslané).	August 2018
Tvorba modelovej hodiny pre pedagogických zamestnancov stredných škôl.	Leto 2018
Predstavenie spoločenskej hry na stredných školách TSK ako príprava študentov na zapojenie do školského participatívneho rozpočtu. Školenie zástupcov/ učiteľov stredných škôl TSK pre aplikovanie spoločenskej hry do výučby.	September 2018
Využitie potenciálu Metodicko-pedagogických centier a Školských úradov na zabezpečenie tréningu pre učiteľov ZŠ a SŠ na Slovensku.	Október 2018

Otvorenie rokovaní s MŠVVSR so zámerom nastavenia plánu presadzovania témy participácie v procese formálneho vzdelávania.

???

SÚŤAŽ NA PODPORU PARTICIPÁCIE / PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTOVANIA

Odpočet prác január-máj 2018

V máji ÚSV ROS nadviazal spoluprácu s Trenčianskym samosprávnym krajom (TSK), v rámci ktorého plánujeme v septembri na stredných školách (štátnych, súkromných i cirkevných) spustiť **súťaž školského participatívneho rozpočtu**. V júni 2018 prebehli dve stretnutia so zástupcami TSK k organizačnému nastaveniu súťaže.

V rámci prípravy na prihlásenie študentských projektov do súťaže študenti absolvujú na riadnych vyučovacích hodinách (občianska náuka, etická výchova, informatika, matematika) hru spoločenskej hry o participatívnom rozpočte a základy projektového manažmentu. Tieto aktivity zároveň naplňajú cieľ podpory medzipredmetových vzťahov. Učitelia absolvujú metodické školenie v záujme správneho vedenia a usmerňovania študentov počas súťaže a ich výchove k participácii. Výzvu a pravidlá súťaže momentálne pripravujeme.

PRÍPRAVA METODICKÉHO MATERIÁLU NA ZAVEDENIE TÉMY PARTICIPÁCIE A PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU DO FORMÁLNEHO VZDELÁVANIA NA ŠKOLÁCH

Odpočet prác január-máj 2018

Prostriedkami na **zavedenie témy participácie a participatívneho rozpočtu do výuky na stredných školách** – zavedenie témy do formálneho vzdelávania s využitím neformálnych metód vzdelávania.

Nástrojom v prostredí škôl je **spoločenská hra o participatívnom rozpočte** (teoretická časť vzdelávania – modelové hodiny, ktoré využijú hru ako nástroj vzdelávania s rozšírením na projektové myslenie a generovanie projektových návrhov) a **súťaž** (praktická časť vzdelávania), v rámci ktorej študenti naberajú praktické zručnosti a menia svoje postoje.

V júni sme sa začali oboznamovať s možnosťami metodického nastavenia súťaže a hry o participatívnom rozpočte. Na spoluprácu pre spracovanie metodiky („trénérskych nôt“) sme oslovili Janu Feherpataky-Kuzmovú (Inštitút pre aktívne občianstvo), Dávida Králika (LEAF) a Alexandru Kamenickú (EduLab). Výber spolupracovníkov prebieha.

ONLINE NÁSTROJE NA PODPORU PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTOVANIA

Odpočet prác január-máj 2018

Do **mája** 2018 prebehlo spracovanie 4 online nástrojov, ktoré boli prezentované na internom stretnutí zamestnancov ÚSV ROS k nastaveniu kategorizácie online nástrojov. Dodatočne bol na júnovom stretnutí predstavený návrh na kategorizáciu nástrojov na základe scenárov, pre ktoré sa samospráva môže rozhodnúť obyvateľov do rozhodovania zapájať a taktík, ktoré vie použiť na naplnenie svojich zámerov.

V **júni 2018** prebehol prieskum online nástrojov, ktoré by sme prípadne mohli použiť v rámci súťaže školského participatívneho rozpočtu v TSK. Najpoužiteľnejším online nástrojom pre zhromažďovanie, prezentáciu a online diskusiu o navrhnutých študentských projektoch sa z doterajšieho prieskumu javí byť platforma *Your Priorities*, ktorú v rámci procesu participatívneho rozpočtovania využívajú krajiny z rôznych kútov sveta a dnes existuje v 15. jazykových mutáciách.

On – line nástroje na podporu participácie

Tomáš MALEC / Alexandra HRABINOVÁ

ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY

Zadanie: vytvorenie elektronickej databázy on-line nástrojov použiteľných na participáciu občanov na tvorbe verejných politík prostredníctvom webového rozhrania a aplikácii

Výstup: Prehľad aktuálnych elektronických nástrojov použiteľných na zapájanie občanov do tvorby verejných politík

odpočet január 2018 – máj 2018

Charakteristika

Zámer:

- ✓ elektronickej databáza obsahujúca webové a software-ové nástroje na podporu participácie občanov na správe vecí verejných s dôrazom na procesy participatívne tvorených verejných politík.
- ✓ katalogizácia e-nástrojov na podporu participácie smeruje k zostaveniu elektronickej dostupného katalógu, ktorý bude určený pre subjekty verejnej správy a aktívnu verejnosť na podporu participácie. Online katalóg bude obsahovať takmer 200 elektronických nástrojov zameraných na rôzne oblasti - riadenie verejnej inštitúcie, správa vecí verejných, participačný proces, alebo konkrétne oblasti verejných politík.
- ✓ nástroje budú použiteľné na úrovni miestnych samospráv, regionálnych samospráv a na úrovni štátnej správy, teda budú využiteľné naprieč inštitúciami verejnej správy.

Proces:

- ✓ Prvé stretnutie, kde sa vytvoril základný zoznam nástrojov zaoberajúcich sa komunikáciu vo webovom prostredí, či nahlasovaním nelegálnych skládok a vizualizácie občanov, sa uskutočnilo vo februári 2018.
- ✓ Výstupom druhého stretnutia zrealizovaného v marci 2018 bol spôsob kategorizácie týchto nástrojov vo forme „tagov“. „Tagy“ budú označovať jednotlivé nástroje podľa ich charakteristiky a predmetu zamerania, ako napr.: „bezplatné“, „open-source“, „odpady“, „sociálne veci“, „slovenský jazyk“, „anglický jazyk“, „možnosť software-ovej podpory“, „informačný proces“, „pripomienkový proces“ a pod.
- ✓ **Obsahová analýza dostupných nástrojov** - aktuálne prebieha zhromažďovanie a analýza dostupných nástrojov z pohľadu charakteru jednotlivých nástrojov pre lepšiu kategorizáciu v rámci databázy

Výstupy:

- ✓ identifikačná karta pre spracovanie nástrojov e-participácie
- ✓ prvé zostavy e-nástrojov na podporu participácie

Výzvy a nové podnety z prebiehajúcich prác

Nové výzvy:

- Ako dosiahnuť zo strany verejných inštitúcií využívanie týchto nástrojov v prospech občanov?

- Niektoré nástroje sú dostupné len v anglickom jazyku, čo znižuje dosah na obyvateľov (ale aj na inštitúcie), ako vytvoriť slovenské varianty jednotlivých nástrojov?
- Webové sídla mnohých verejných inštitúcií sú v nedostatočnom stave z pohľadu použiteľnosti, čo odrádza potenciálnych užívateľov. Na mieste je otázka ako zlepšiť stav webov, aby ponúkané nástroje boli dostupné v užívateľsky priateľskom prostredí.

Riziká a nástrahy, alebo problémy ktoré ste vás stretli/na ktoré ste narazili

- Mnohé nástroje sú spoplatnené, čo zamedzuje dostatočné testovanie aplikácie, nakoľko nie každý nástroj ponúka bezplatnú demo verziu,

Termín odovzdania výstupov

- Termín odovzdania výstupov je jeseň 2018. Databáza nástrojov bude súčasťou webového sídla národného projektu, ktorý je aktuálne vo fáze prípravných prác tvorby dizajnu.

Plán pre ďalšie obdobie

- sfinalizovať databázu dostupných e-nástrojov na podporu participácie,
- vytvoriť finálny zoznam „tagov“ na základe charakteristík dostupných nástrojov,
- vyselektovať vhodné on-line nástroje pre konkrétne fázy participačného procesu (príprava, realizácia, vyhodnotenie / informovanie, diskusiu o alternatívach verejnej politiky, rozhodovanie o verejnej politike, dosahovanie dohody) a zapracovať ich do metodiky pre nastavenie participačných procesov tvorby verejných politík,
- vytvoriť finálny online katalóg nástrojov dostupný pre inštitúcie verejnej správy,
- zapracovať online katalóg nástrojov na podporu participácie do znalostnej databázy.

Legislatíva a právny rámec

Kristína BABIAKOVÁ / Imrich VOZÁR / Ivana FIGULI

ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY
terminologické a teoretické ukotvenie vo vzťahu k verejnému záujmu, verejnej správe a verejným politikám v previazaní na celý životný cyklus z pohľadu legislatívy a práva, • Výstup/Výsledok: odborné výstupy a expertízy pre spracovanie odborného materiálu pre expertov zapojených na projekte, pojmový slovník (filozofický, teoretický základ pre ďalšiu výskumnú a analytickú činnosť), pojmové ukotvenie projektu – ponúka základný slovník pojmov, definuje verejný záujem, VS, verejné politiky, štruktúru VS a úrovne tvorby verejných politík, proces prípravy, tvorby, schvaľovania, implementácie, monitoringu a revízie verejných politík, súčasne definuje participáciu, jej formy, metódy, riešené témy, typy problémov, znaky úspešnej participácie, je východiskovým dokumentom pre ďalšiu analytickú činnosť, čiastkový výstup a podkladový materiál pre záverečnú Analýzu stavu a možností participácie
analýza existujúcich participatívnych nástrojov v slovenskom legislatívnom rámci na všetkých úrovniach riadenia verejnej správy (4 úrovne) • Výstup/Výsledok: odborné podklady a expertízy pre spracovanie analýzy existujúcich participatívnych nástrojov v slovenskom legislatívnom rámci na všetkých úrovniach riadenia verejnej správy (4 úrovne) - rešerš právneho poriadku SR so zameraním sa na participatívne postupy/nástroje upravené právnym poriadkom. K jednotlivým postupom/nástrojom upraveným v právnom poriadku bude priradená množina právnych predpisov, ktoré s danými postupmi/nástrojmi účasti verejnosti počítajú. V rámci analýzy budú zanalyzované najčastejšie využívané nástroje participácie v SR ako je napr. petícia, zhromaždenia, účasť podľa stavebného zákona, účasť podľa zákona o obecnom zriadení, procesy povoľovania (napr. EIA, SEA, IPKZ), účasť podľa správneho poriadku, účasť na legislatívnom procese. Analýza sa bude venovať súčasnému stavu právnej úpravy, jej aplikačnej praxi, zhodnoteniu jej prínosov a nedostatkov. Analýza na záver poskytne zoznam odporúčaní na zmenu právnej úpravy, potrebu usmerňujúcich predpisov či zmenu aplikačnej praxe.
analýza bariér v súčasnej legislatíve, ktoré majú negatívny vplyv na mieru participácie verejnosti na správe vecí verejných • Výstup/Výsledok: príprava a tvorba odborných podkladov a expertíz k analýze bariér v súčasnej legislatíve, ktoré majú negatívny vplyv na mieru participácie verejnosti na správe vecí verejných), odborné podklady a expertízy k analýze bariér v súčasnej legislatíve, ktoré majú negatívny vplyv na mieru participácie verejnosti na správe vecí verejných
analýza existujúcich účinných a inovatívnych participatívnych nástrojov v zahraničí, ktoré je možné zakotviť do slovenského právneho rámca • Výstup/Výsledok: odborné podklady a expertízy k analýze existujúcich účinných a inovatívnych participatívnych nástrojov v zahraničí, ktoré je možné zakotviť do slovenského právneho rámca v zmysle zadania - odborný materiál je analýzou existujúceho stavu. Na jednej strane poukáže na príklady dobrej praxe, na druhej poukáže na praktické príklady zlyhania aplikácie právneho predpisu. Analýza zhodnotí, či je potrebná zmena legislatívy v danej oblasti, či na dosiahnutie požadovaného stavu nestačí vydať len aplikačné usmernenie alebo je potrebná zmena aplikačnej praxe.
analýza dát III.+ Analýza účinnosti legislatívnych nástrojov a aplikačnej praxe – prierezové • Výstup/Výsledok: príprava a tvorba odborných podkladov a expertíz k analýze analýza dát III.+ Analýza účinnosti legislatívnych nástrojov a aplikačnej praxe – prierezové, odborné podklady k analýze existujúcich účinných a inovatívnych participatívnych nástrojov v zahraničí, ktoré je možné zakotviť do slovenského právneho rámca v zmysle zadania senior experta
legislatíva v aplikačnej praxi - spracovanie podkladov a návrhov na zmenu právnych úprav, legislatívy, či aplikačnej praxe • Zadanie: príprava a tvorba odborných podkladov a expertíz k analýze legislatívy v aplikačnej praxi - spracovanie podkladov a návrhov na zmenu právnych úprav, legislatívy, či aplikačnej praxe • Výstup/Výsledok: podklady a návrhy na zmenu právnych úprav, legislatívy, či aplikačnej praxe v zmysle zadania senior experta

január 2018 – máj 2018

analýza existujúcich participatívnych nástrojov v slovenskom legislatívnom rámci na všetkých úrovniach riadenia verejnej správy (4 úrovne), analýza bariér v súčasnej legislatíve, ktoré majú negatívny vplyv na mieru participácie verejnosti na správe vecí verejných)

1/ Zarámčovanie analýzy

2/ Ústavný rámec participácie verejnosti v Slovenskej republike

Ustanovenia, ktoré pojednávajú o rôznej forme participácie občanov na veciach verejných.
Judikatúra Ústavného súdu SR

3/ Prístup k informáciám Zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám (zákon o slobode informácií)

Poskytovanie informácií

- A. Povinné zverejňovanie informácií
- B. Sprístupnenie informácií povinnými osobami na žiadosť

Lehoty na vybavenie žiadosti

Odvolacie konanie

Problémy v súčasnej praxi

4/ Participácia verejnosti v zmysle zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve

Čo je petícia, kto a v akých veciach ju môže podať.

Postup orgánov verejnej správy pri vybavovaní petície.

Petícia za vyhlásenie miestneho referenda na odvolanie starostu

Právna sila petícií a aplikačná prax

5/ Participácia verejnosti v zmysle zákona č. 84/1990 Zb. o zhromažďovacom práve

- 1. Podmienky výkonu práva
- 2. Obmedzenia výkonu zhromažďovacieho práva
 - a) Zákaz zhromaždenia
 - b) Rozpustenie zhromaždenia
 - c) Rušenie zhromažďovacieho práva
- 3. Skúsenosti z praxe

Relevantná judikatúra ESLP.

6/ Participácia na správe vecí verejných v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov

- 1. Vznik občianskeho združenia
- 2. Zmena stanov občianskeho združenia
- 3. Zánik občianskeho združenia.
- 4. Občianske združenia a ochrana životného prostredia
- 5. Aktuálne otázky a postrehy z praxe.

7/ Participácia verejnosti v zmysle zákona č. 71/1967 o správnom konaní (správny poriadok)

1. Základné zásady správneho konania
2. Účastníci konania a zúčastnené osoby
3. Práva a povinnosti účastníka správneho konania
4. Rozhodnutie správneho orgánu
5. Opravné prostriedky účastníkov konania
6. Výkon rozhodnutí vydaných v správnom konaní
7. Postrehy z praxe

8/ Participácia verejnosti na procese prípravy, tvorby a schvaľovania všeobecne záväzných právnych predpisov (legislatívny proces) a nelegislatívnych materiálov, pripravovaných ústrednými orgánmi štátnej správy.

- A.1. Informovanie o príprave a tvorbe právnych predpisov.
- A.2 Účasť verejnosti v procese prípravy a tvorby návrhu všeobecne záväzného právneho predpisu až po jeho schválenie Vládou SR.
- B. návrhy zákonov schvaľovaných Národnou Radou SR
 - B.1. Informovanie o navrhovaných zákonoch, predložených na schválenie Národnej rade SR.
 - B.2. Účasť verejnosti v legislatívnom procese pri schvaľovaní zákonov v Národnej rade SR.
- C. nelegislatívne materiály schvaľované Vládou SR
 - C.1. Informovanie o navrhovaných nelegislatívnych materiáloch predkladaných na rokovanie Vlády SR.
 - C.2 Účasť verejnosti v procese prípravy materiálov nelegislatívneho charakteru schvaľovaných Vládou SR.
- D. Právo EÚ.
- E. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade porušenia jej práv v procese verejnosti .
- F. Príslušná právna úprava
 - Zákon č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov
 - Zákon č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy
 - Zákon č. 350/1996 Z.z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky
 - Legislatívne pravidlá vlády
- G. Problémy v súčasnej praxi
- H. Webové linky

9/ Participácia verejnosti podľa medzinárodného Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia. (Aarhuský dohovor)

- A. Prístup verejnosti k informáciám o životnom prostredí
- B. Participácia verejnosti na rozhodovaní o životnom prostredí v zmysle Aarhuského dohovoru
- C. Prístup verejnosti k spravodlivosti podľa Aarhuského dohovoru
- D. Príslušná právna úprava
 - Článok 4 / Prístup k informáciám o životnom prostredí
 - Článok 5 / Zber a šírenie informácií o životnom prostredí
 - Článok 6 / Účasť verejnosti na rozhodovaniach o vymedzených činnostiach
 - Článok 7 / Účasť verejnosti na tvorbe plánov, programov a politík týkajúcich sa životného prostredia

Článok 8 / Účasť verejnosti na príprave vykonávacích predpisov a/alebo všeobecne použiteľných právne záväzných normatívnych nástrojov

Článok 9 / Prístup k spravodlivosti

E. Právo Európskej únie

F. Problémy v súčasnej praxi

G. Webové linky

10/ Participácia verejnosti podľa zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí

A. Informovanie o životnom prostredí

B. Možnosti verejnosti participovať podľa zákona o životnom prostredí

C. Prístup verejnosti k spravodlivosti podľa zákona o životnom prostredí.

D. Príslušná právna úprava

E. Právo Európskej únie

F. Problémy v súčasnej praxi

G. Webové linky

11/ Participácia verejnosti podľa zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny

A. Informovanie o procesoch týkajúcich sa ochrany prírody a krajiny

B. Možnosti verejnosti participovať podľa zákona o ochrane prírody

B.1 Participácia verejnosti na konaniach podľa zákona o ochrane prírody, v ktorých sa povoľujú zásahy do chránených častí prírody, resp. do podmienok ochrany chránených druhov živočíchov a rastlín.

B.2. Participácia verejnosti na vyhlasovaní chránených území, ich zmene a rušení.

B.3. Participácia verejnosti na schvaľovaní dokumentácie ochrany prírody.

C. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí a/alebo opatrení podľa zákona o ochrane prírody.

D. Príslušná právna úprava

E. Problémy v súčasnej praxi

F. Webové linky

F.1 Dokumenty

F.2 Štátne orgány a organizácie

F.3 Iné organizácie zaoberajúce sa problematikou ochrany prírody

12/ Participácia verejnosti podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

A. Informovanie o procese posudzovania vplyvov na životné prostredie.

B. Špecifiká procesu posudzovania vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie (SEA).

C. Špecifiká procesu posudzovania vplyvov navrhovaných činností na životné prostredie (EIA).

D. Právo EÚ.

E. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí a/alebo opatrení podľa zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

F. Príslušná právna úprava

G. Problémy v súčasnej praxi

H. Webové linky

13/ Participácia verejnosti na integrovanom povoľovaní (podľa zákona č. 39/2013 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia)

- A. Informovanie o problematike ochrany a využívania nerastných surovín
- B. Participácia verejnosti podľa zákona o integrovanom povoľovaní
- C. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí a/alebo opatrení podľa vodného zákona.
- D. Príslušná právna úprava
- E. Právo Európskej únie
- F. Problémy v súčasnej praxi
- G. Webové linky

14/ Participácia verejnosti podľa zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon)

- A. Informovanie verejnosti o vodách.
- B. Participácia verejnosti na plánovacích dokumentoch pri využívaní vôd.
 - B.1 Plány manažmentu povodia
 - B.2 Vodný plán Slovenska
 - B.3 Iné plánovacie dokumenty, koncepcie a pod.
- C. Participácia verejnosti na schvaľovaní individuálnych záväzných aktov.
- D. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí a/alebo opatrení podľa vodného zákona.
- E. Príslušná právna úprava
- F. Problémy v súčasnej praxi
- G. Webové linky
 - G.1 Dokumenty
 - G.2 Štátne orgány a organizácie
 - G.3 Iné organizácie zaoberajúce sa ochranou vôd

15/ Participácia verejnosti podľa zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch

- A. Informovanie o procesoch týkajúcich sa ochrany a využívania lesov
- B. Možnosti verejnosti participovať podľa zákona o lesoch
 - B.1 Participácia verejnosti na správnych konaniach podľa zákona o lesoch.
- C. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí a/alebo opatrení podľa vodného zákona.
- D. Príslušná právna úprava
- E. Právo Európskej únie
- F. Problémy v súčasnej praxi
- G. Webové linky
 - G.1 Dokumenty
 - G.2 Štátne orgány a organizácie
 - G.3 Iné organizácie zaoberajúce sa ochranou vôd

16/ Participácia verejnosti v zmysle zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší

Zákonný rámec účasti verejnosti na ochrane ovzdušia

1. Druhy participácie verejnosti podľa zákona o ovzduší
2. Informovanie verejnosti.
 - a) Ministerstvo životného prostredia
 - b) Okresný úrad v sídle kraja

- c) Poverená organizácia
- d) Prevádzkovatelia veľkých zdrojov a prevádzkovateľov stredných zdrojov znečistenia

3. Účasť verejnosti v konkrétnych konaniach

A. Účasť verejnosti na schvaľovaní individuálnych záväzných aktov.

Povolenie spaľovne odpadov

B. Účasť pri tvorbe programov ochrany ovzdušia

Príprava programov a integrovaných programov

C. Iné koncepčné materiály v oblasti ochrany ovzdušia

Akčný plán

Národný program znižovania emisií znečisťujúcich látok

Iné vládne stratégie v oblasti ochrany ovzdušia

Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja Slovenskej republiky (2001)

Programy

Plány

Iné

D. Právne akty EÚ

Účasť verejnosti na ochrane ovzdušia v praxi.

17/ Participácia verejnosti na ochrane pred povodňami (podľa zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami)

Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami

Opatrenia v čase povodňovej situácie

Opatrenia po povodni

A. Informovanie o problematike ochrany pred povodňami

B. Participácia verejnosti podľa zákona o ochrane pred povodňami

C. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí a/alebo opatrení podľa zákona o ochrane pred povodňami.

D. Príslušná právna úprava

E. Právo Európskej únie

F. Problémy v súčasnej praxi

G. Webové linky

18/ Participácia verejnosti podľa zákona č. 359/2007 Z.z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd

I. Úvod.

II. Prístup k informáciám

III. Možnosti verejnosti v konaní o prevencii a náprave environmentálnych škôd

Konanie o uložení preventívnych opatrení a konanie o uložení nápravných opatrení.

Oznámenie

Príslušnosť orgánov štátnej správy

Oznámenie prostredníctvom informačného systému.

Podnet.

Zahájenie správneho konania po prijatí oznámenia

Aplikačná prax.

19/ Participácia v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) stavebného zákona.

I. Územné plánovanie

Územnoplánovacia činnosť

1. Proces obstarávania územnoplánovacej dokumentácie a účasť verejnosti na ňom

- a) Koncepcia územného rozvoja Slovenska
- b) Územný plán regiónu
- c) Územný plán obce
- d) Územný plán zóny

Fázy procesu obstarávania územnoplánovacej dokumentácie a práva verejnosti v ňom

- 2. Proces schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie
- 3. Vymožiteľnosť práv verejnosti

II. Územné konanie

Účastníci územného konania

Začiatok územného konania

Územné rozhodnutie

Oznámenie územného rozhodnutia

III. Stavebné konanie

Žiadosť o vydanie stavebného povolenia

Účastníci stavebného konania sú:

Priebeh stavebného konania

Stavebné povolenie

IV. Kolaudačné konanie

V. Opravné prostriedky v územnom, stavebnom a kolaudačnom konaní

- a) Odvolacie konanie
- b) Obnova konania
- c) Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania
- d) Protest prokurátora
- e) Správna žaloba

VI. Prístup k informáciám

Informačný systém o územnom plánovaní

Informačný systém o výstavbe

VII. Problémy v praxi

20/ Participácia verejnosti na povoľovaní banskej a geologickej činnosti podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v, zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe a zákona č. 596/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon)

A. Informovanie o problematike ochrany a využívania nerastných surovín

B. Možnosti verejnosti participovať

B.1 Participácia verejnosti podľa geologického zákona

B.2 Participácia verejnosti podľa banského zákona

B.3 Participácia verejnosti podľa zákona o banskej činnosti

1. Ťažobný priemysel

C. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí a/alebo opatrení podľa vodného zákona.

D. Príslušná právna úprava

- E. Právo Európskej únie
- F. Problémy v súčasnej praxi
- G. Webové linky

21/ Participácia verejnosti na ochrane pred hlukom (podľa zákona č. 2/2005 Z.z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí)

- A. Informovanie o problematike ochrany pred hlukom
- B. Participácia verejnosti
- C. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí a/alebo opatrení
- D. Príslušná právna úprava
- E. Právo Európskej únie
- F. Problémy v súčasnej praxi
- G. Webové linky

22/ Participácia verejnosti podľa zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu orgány, ktoré sú zodpovedné za ochranu pamiatkového fondu

Ministerstvo kultúry:

Pamiatkový úrad:

Krajský pamiatkový úrad:

Pamiatková rada:

Pamiatková inšpekcia ministerstva:

- A. Informovanie o procesoch týkajúcich sa ochrany pamiatkového fondu.
- B. Možnosti verejnosti participovať podľa zákona o ochrane pamiatkového fondu.
- C. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí
- D. Príslušná právna úprava
- E. Právo Európskej únie
- F. Problémy v súčasnej praxi
- G. Webové linky

23/ Participácia verejnosti podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení

- A. Informovanie o procesoch týkajúcich sa diania v obci či v meste
- B. Možnosti verejnosti participovať podľa zákona o obecnom zriadení
- C. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí
- D. Príslušná právna úprava
- E. Právo Európskej únie
- F. Problémy v súčasnej praxi
- G. Webové linky

24/ Participácia verejnosti v zmysle zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov

- A. Informovanie o procesoch týkajúcich sa diania v samosprávnom kraji
- B. Možnosti verejnosti participovať podľa zákona o vyšších územných celkoch
- C. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí
- D. Príslušná právna úprava
- E. Právo Európskej únie
- F. Problémy v súčasnej praxi
- G. Webové linky

25/ Participácia verejnosti podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja

- A. Informovanie o procesoch týkajúcich sa podpory regionálneho rozvoja
- B. Možnosti verejnosti participovať podľa zákona o podpore regionálneho rozvoja
- C. Príslušná právna úprava v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja

Národná stratégia

Program rozvoja vyššieho územného celku

Program rozvoja obce

Vyšší územný celok

Obec

Subjekty územnej spolupráce

F. Problémy v súčasnej praxi

G. Webové linky

26/ Participácia verejnosti podľa zákona č. 488/2008 Z.z. o sociálnych službách

- A. Informovanie o procesoch týkajúcich sa sociálnych služieb
- B. Možnosti verejnosti participovať podľa zákona o sociálnych službách
- C. Príslušná právna úprava

Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

Kontrolná činnosť vo veciach sociálnych služieb

Hodnotenie podmienok kvality poskytovanej sociálnej služby

D. Právo Európskej únie

E. Problémy v súčasnej praxi

27/ Správna žaloba podľa zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok - ochrana subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy

Lehoty na podanie správnej žaloby

Príslušnosť súdu

Náležitosti správnej žaloby

Odkladný účinok správnej žaloby

1. KONANIE O ŽALOBE PROTI NEČINNOSTI ORGÁNU VEREJNEJ SPRÁVY
2. KONANIE O ŽALOBE PROTI INÉMU ZÁSAHU ORGÁNU VEREJNEJ SPRÁVY
3. KONANIE VO VOLEBNÝCH VECIACH
4. KONANIA VO VECIACH ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVY
5. KONANIE VO VECIACH POLITICKÝCH PRÁV

Konanie o žalobe proti nečinnosti orgánu

Konanie o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy

Konanie o preskúmaní zákonnosti uznesenia zastupiteľstva

Konanie o súlade všeobecne záväzného nariadenia obce, mesta, mestskej časti alebo samosprávneho kraja so zákonom, nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy

Konanie vo veciach združovania občanov

Konanie vo veciach zhromažďovania občanov

Problémy v praxi

28/ Zákon o majetku obcí

- A. Prístup verejnosti k spravodlivosti v prípade nezákonných rozhodnutí
- B. Problémy v súčasnej praxi
- C. Právna úprava

29/ Zákon o prokuratúre

Analýza participačných mechanizmov vo vybraných európskych krajinách

Úvod - Príklady participačných mechanizmov vo vybraných európskych krajinách

Cieľom tejto analýzy je primárne hľadať inšpiráciu v úpravách a postupoch iných európskych krajín týkajúcich sa participácie verejnosti na legislatívnom procese na úrovni parlamentu ako aj participácie na tvorbe verejných politík na národnej a lokálnej úrovni, keďže to sú práve úrovne, kde Slovenská republika zaznamenáva nedostatky. Pri hľadaní príkladov participačných mechanizmov nám ako odrazový mostík poslúžili už existujúce komparatívne štúdie zameriavajúce sa na krajiny Európy, pričom následne pri výbere konkrétnych krajín pre ďalšiu analýzu sme brali v úvahu geografickú a kultúrnu diverzitu a naše jazykové možnosti pri vyhľadávaní čo najdetailnejších úprav. Preto túto analýzu nemožno považovať za vyčerpávajúcu, ale skôr akýsi kompilát vybraných príkladov zapájania verejnosti do vecí verejných.

Participácia verejnosti na legislatívnom procese na úrovni parlamentu

Právna úprava participácie verejnosti na legislatívnom procese na úrovni parlamentu v členských štátoch EÚ alebo iných krajinách Európy sa zdá byť skôr výnimkou. Okrem nižšie uvedených krajín (Lotyšsko, Švajčiarsko, Španielsko) sme pre účel tejto otázky analyzovali aj parlamentné systémy v Českej republike, Francúzsku, Belgicku a Fínsku, kde napriek prebiehajúcim diskusiám o nutnosti otvárať parlament občanom, žiadna úprava participácie na legislatívnom procese v parlamente neexistuje.

1. Lotyšsko

- **vyhlásenie o spolupráci s mimovládnyimi organizáciami**¹. V tomto vyhlásení sa Lotyšský parlament Saeima, ktoré prijal dňa 30. marca 2006, zaviazal **zapájať zástupcov mimovládnych organizácií do práce výborov Saeima a v rámci týchto výborov vypočuť názory a návrhy mimovládnych organizácií a spoločnosti k záležitostiam v kompetencii príslušného výboru**. Parlamentné výbory tak môžu pozývať zástupcov mimovládnych organizácií ako odborníkov na diskusie k jednotlivým problémom². Jednotlivé výbory majú vymenovaných aj koordinátorov pre spoluprácu s MVO.
- Mimovládne organizácie (MVO) v Lotyšsku môžu ovplyvňovať legislatívny proces v parlamente aj prostredníctvom **legislatívnych iniciatív a predkladaním návrhov**. Právo podávať takéto návrhy vyplýva priamo z Lotyšskej Ústavy a jej článku 104³.

¹ <http://www.saeima.lv/en/public-participation/deklaracija>

² <http://www.saeima.lv/en/public-participation/the-saeima-and-ngo-forum>

³ <http://www.saeima.lv/en/legislation/constitution>

2. Španielsko

- **vypočutia pred parlamentnými komisiami**, ktoré pripravujú materiál na rokovanie parlamentu - významná platforma pre participáciu verejnosti na legislatívnom procese v parlamente. Táto možnosť sa opiera o všeobecné ustanovenie článku 44 ods. 4 Rokovacieho poriadku Kongresu⁴: « *Komisia prostredníctvom predsedu Kongresu môže požiadať o prizvanie ďalších kompetentných osôb na účely informovania a poradenstva pre Komisiu* ». Ide však skôr o výnimočný postup, ktorý nie je výslovne ustanovený ako fáza legislatívneho procesu a to ani ako fakultatívna. Vypočutie podlieha schváleniu predsedníctva príslušnej parlamentnej komisie, po ktorom sa parlamentným skupinám udelí lehota na predkladanie návrhov na možné vypočutia. Nakoniec predsedníctvo komisie odsúhlasí konkrétne vystúpenia.
- Na rozdiel od toho, v niektorých autonómnych spoločenstvách je **úprava účasti na legislatívnom procese** v Parlamente silnejšia. Konkrétne v Andalúzii, Astúrii, Kantábrii, Katalánsku a Extremadure je vypočutie verejnosti výslovne upravené ako riadna súčasť legislatívneho procesu.

3. Švajčiarsko

- **Federálny zákon o postupe pri konzultáciách** (*Federal Act on the Consultation Procedure*⁵). Vo Švajčiarsku je participácia verejnosti na tvorbe zákonov na federálnej úrovni upravená práve Federálnym zákonom o postupe pri konzultáciách. Tento zákon vychádza z článku 147 Federálnej Ústavy Švajčiarskej Konfederácie⁶, ktorý uvádza: *Kantóny, politické strany a zainteresované skupiny budú vyzvané, aby vyjadrili svoje názory pri príprave dôležitých právnych predpisov alebo iných projektov s podstatným vplyvom, ako aj vo vzťahu k významným medzinárodným zmluvám*. Vyššie zmienený zákon upravuje hlavné aspekty konzultačného postupu. Cieľom konzultácií je umožniť kantónom, politickým stranám a zainteresovaným skupinám (čiže aj verejnosti) zúčastňovať sa na formovaní názorov a na rozhodovacom procese Konfederácie.

Švajčiarsko tak najpodrobnejšiu zákonnú úpravu procesu zapojenia verejnosti do prípravy zákonov na úrovni Parlamentu. Napriek tomu ani táto úprava neposkytuje inšpiráciu pre riešenie problematickej situácie v prostredí Slovenského parlamentu, keď v legislatívnom procese na úrovni parlamentu verejnosť nemá dosah sa poslanecké pozmeňovacie návrhy k návrhom vládnych zákonov.

4. Francúzsko

- **online platforma pre tvorbu zákonov (spolupráca občania + poslanci)** - Francúzsko nemá upravený proces zapojenia verejnosti do tvorby legislatívy na úrovni parlamentu, ale existuje tam zaujímavá občianska iniciatíva, ktorá si dala za cieľ takúto spoluprácu medzi poslancami a občanmi rozbehnúť. Občianske združenie *Parlement & Citoyens*⁷ ponúka poslancom a občanom online platformu, kde môžu spoločne tvoriť zákony. Registrácia do platformy je vykonaná po uhradení členského poplatku, ktorý sa líši pre jednotlivcov, organizácie (ziskové alebo neziskové),

⁴ http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Normas/Norm/reglam_congreso.pdf

⁵ <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/20032737/index.html>

⁶ <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/19995395/201801010000/101.pdf>

⁷ <https://parlement-et-citoyens.fr/pages/qui-sommes-nous-1>

poslancov a potom ak títo súhlasia s princípmi a pravidlami fungovania tejto platformy vyjadrenými v jej Charte⁸.

5. Česká republika

- **Občanská sněmovna**, ktorý má: „*Přiblížit a vysvětlit celý proces přijímání zákonů (...) Odborná i široká veřejnost bude mít díky speciálnímu projektu možnost kontrolovat a sledovat celý legislativní proces spolu s pirátskými poslanci. Otevřená sněmovna vysvětlí, které kroky se v jaké fázi tvorby legislativy mohou a nemohou dělat a proč, které fáze tvorby legislativy jsou zásadní, které formální a mnoho dalšího. Portál zajistí přístup k připomínkovému řízení a celou legislativu tak zprůhlední a ztransparentní*“. V Českej republike volá po otvorenosti parlamentu (konkrétne dolnej komory) politická strana Piráti. 12.02.2018 spustili projekt OS. Vo februári 2018 mala končiť fáza analýzy návrhu. Piráti sa následne chystajú stretávať s legislatívcami zo Snemovne a s IT špecialistami pre doladenie procesu. Spustenie projektu sa predpokladá v polovici roku 2018. Projekt bude po spustení uverejnený ako *open source* a po určitej dobre fungovania bude dostupný aj iným parlamentným stranám, ak budú mať záujem⁹.

6. Fínsko

Ďalší inovatívny prístup k tvorbe legislatívy hodný povšimnutia bol testovaný vo Fínsku - ide o takzvaný *Crowdsourcing prístup*. Tento experiment bol síce iniciovaný ministerstvom životného prostredia a netýkalo sa to parlamentnej úrovne, ktorá je predmetom tejto analýzy, ale spôsob zapojenia je natoľko zaujímavý, že si dovoľíme ho aspoň v skratke spomenúť. Crowdsourcing čiže akési „čerpanie informácií z davu“ pri tvorbe zákonov predpokladá, že v úvodnej fáze sa odohrá hromadná online diskusia, kde jej účastníci predstavia svoje návrhy, nápady a môžu o nich s ostatnými účastníkmi diskutovať a vymieňať si argumenty. Iniciátor takéhoto procesu následne vychádza z týchto informácií pri koncipovaní zákona.

Príklady participácie verejnosti na tvorbe verejných politík na národnej úrovni vo vybraných krajinách EÚ

1. Anglicko

Anglicko má množstvo nezáväzných nástrojov (dohody – tzv. „compacts“, kódy, programy, pracovné manuály, implementačné plány, prípadové štúdie, príručky atď.) a širokú škálu praktických skúseností so zapájaním občianskeho sektora do tvorby verejných politík na národnej a lokálnej úrovni. V roku 1998 sa na národnej úrovni prijala dohoda o vzťahoch medzi vládou a dobrovoľníckym a komunitným sektorom (*The Compact on Relationships between Government and the voluntary and community sector*¹⁰). Táto dohoda bola podpísaná medzi vládou Spojeného Kráľovstva a Anglickom. Škótsko, Wales a Severné Írsko majú osobitné úpravy vo vzťahu k svojim vládam¹¹. V decembri 2009 bola národná dohoda *Compact* revidovaná. Hlavnou myšlienkou dohody je posilnenie partnerstva medzi občianskym sektorom a vládou pri tvorbe ale aj implementácii verejných politík, programov

⁸ <https://parlement-et-citoyens.fr/pages/charte>

⁹ <https://www.piratskelisty.cz/clanek-1796-otevreme-parlament-lidem-projektem-obcanska-snemovna>

¹⁰ https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/61169/The_20Compact.pdf

¹¹ <http://www.compactvoice.org.uk/cv-says/does-national-compact-apply-scotland-wales-and-northern-ireland>

a rôznych verejných služieb. Nevzťahuje sa to teda na prijímanie všeobecne záväzných právnych dokumentov¹².

2. Fínsko

Komplexný rámec pre elektronickú účasť verejnosti na tvorbe zákonov a politík na národnej aj miestnej úrovni.

- **Program politiky občianskej účasti (CPPP)**¹³. Tento program sa pokúsil riešiť nízku mieru volebnej účasti v krajine.
- **Otakantaa.fi**¹⁴ - online platforma pre dialóg / online platforma umožňuje rôzne formy verejných konzultácií a účasti: od vypracovávania zákonov, plánovacích stratégií a programov, hodnotenia služieb a politík až po mapovanie potrieb a myšlienok občanov. Platforma bude slúžiť ministerstvám, obciam, inštitúciám, mimovládny organizáciám a občanom na otvorené diskusie o rôznych témach.
- **Lausuntopalvelu.fi**¹⁵ - online platforma pre vyžiadanie komentárov / Táto platforma umožňuje verejným orgánom na národnej aj miestnej úrovni požiadať o pripomienky a uľahčiť a monitorovať verejné konzultácie. Prostredníctvom tejto platformy môžu mimovládne organizácie a občania predložiť svoje pripomienky a vyhlásenia, ako aj prehliadať vyhlásenia, ktoré predložili iní.

Funkčnosť týchto platforiem sa zachováva vďaka nepretržitým aktualizáciám vykonávaným orgánmi zodpovednými za každú platformu.

3. Chorvátsko

- **Kódex postupov pri konzultáciách so zainteresovanou verejnosťou pri prijímaní zákonov, iných predpisov a aktov (Kódex)**¹⁶. Chorvátsko má rozsiahlu úpravu a inštitucionálnu základňu pre účasť občanov. Všeobecné zásady, normy a opatrenia na vykonávanie konzultácií upravuje Kódex. Bol prijatý vládou 21. novembra 2009 ako výsledok rozsiahleho konzultačného procesu Úradu pre spoluprácu so združeniami a Radu pre rozvoj občianskej spoločnosti s mnohými organizáciami občianskej spoločnosti¹⁷. Kódex sa vzťahuje na návrhy zákonov, nariadenia a iné akty (napr. Stratégie, uznesenia, vyhlásenia, programy) štátnych orgánov.

4. Francúzsko

- **Národná stratégia pre zníženie emisií uhlíka**¹⁸ - príprava stratégie sa odohrávala medzi septembrom 2014 a augustom 2015 v spolupráci so zástupcami občianskej spoločnosti prostredníctvom združenia organizácií zastúpených v Národnej rade pre ekologickú

¹²

http://www.kcsfoundation.org/repository/docs/03_03_2014_3974014_KCSF_2011_Best_practices_on_Citizen_Participation_in_WB_and_EU.pdf

¹³ http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/governance/focus-on-citizens/the-citizen-participation-policy-programme-finland_9789264048874-16-en#.WjAfmt_iY2w

¹⁴ <https://www.otakantaa.fi/fi/>

¹⁵ <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI>

¹⁶ <https://udruga.gov.hr/UserDocsImages/UserFiles/File/code%20of%20practice%20on%20consultation-croatia.pdf>

¹⁷ http://ecnl.org/dindocuments/377_Models%20for%20local%20cooperation%20ENG.pdf

¹⁸ <https://www.ecologique-solidaire.gouv.fr/strategie-nationale-bas-carbone#e2>

premenu ako aj prostredníctvom online verejných konzultácií. V zmysle článku L 133-2 Zákonníka o životnom prostredí¹⁹ je Národná rada pre ekologickú premenu konzultantom v prípadoch, keď ide o:

- projekty týkajúce sa predovšetkým životného prostredia alebo energie;
- národné stratégie pre trvalo udržateľný rozvoj, biodiverzitu a rozvoj sociálnej a environmentálnej zodpovednosti podnikov a stratégie na zníženie emisií CO₂.
- môže sa ale zaoberať akoukoľvek otázkou národného záujmu, ktorá sa týka alebo ovplyvňuje ekologickú premenu a trvalo udržateľný rozvoj. Jej hlas je len poradný, nie záväzný.
- žiadosť o preskúmanie môže byť podaná aj fyzickou osobou v lehote do dvoch mesiacov od oznámenia dekrétu²⁰.

5. Česká republika

- **Príprava verejných stratégií** - verejné stratégie sa pripravujú na základe *Metodiky přípravy veřejných strategií*²¹, ktorá vznikla ako hlavný výstup z rovnomenného projektu spolufinancovaného z operačného programu *Lidské zdroje a zaměstnanost*. Vláda vzala svojim uznesením č. 318/2013 z 2. mája 2013²² *Metodiku přípravy veřejných strategií* na vedomie a nariadila členom vlády a vedúcim ostatných ústredných správnych orgánov a doporučila *hejtmanům* a primátorovi hl. m. Praha vychádzať z Metodiky pri príprave strategických dokumentov.²³

Príklady participácie verejnosti na tvorbe verejných politík na lokálnej úrovni vo vybraných krajinách EÚ

6. Spojené kráľovstvo

- **Plánovanie v obytných štvrtiach (Neighbourhood Planning)**²⁴ - zaujímavým príkladom aktívnej participácie verejnosti na lokálnej úrovni je plánovanie v obytných štvrtiach v Spojenom kráľovstve. Toto zapojenie verejnosti do plánovania vychádza zo všeobecne záväzného právneho predpisu Localism Act²⁵. Tento zákon priniesol nové právomoci pre komunity v podobe plánovania v obytných štvrtiach²⁶. Vláda týmto komunitám umožnila pripraviť si vlastné plánovacie politiky a územné usporiadanie v podobe plánov obytných štvrtí. Koncom roku 2015, okolo 270 komunít zverejnilo návrhy plánov obytných štvrtí a následne bolo zrealizovaných viac ako 100 referend s účasťou presahujúcou 198,430 ľudí.

¹⁹https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=37DD5585819AAFE54C122F56F11F89C7.tplgfr21s_2?cidTexte=LEGITEXT000006074220&dateTexte=20180301

²⁰ <http://www.conseil-etat.fr/Conseil-d-Etat/Demarches-Procdures/Introduire-une-requete-devant-le-Conseil-d-Etat/De-quels-types-de-demandes-puis-je-saisir-le-Conseil-d-Etat>

²¹ <http://www.mmr.cz/getmedia/67137477-36e1-4771-9549-a9be497c5265/Methodika-pripravy-verejnych-strategii.pdf>

²² http://www.mmr.cz/getmedia/50a4d7ce-bf54-4f09-94c1-a8e70ccda874/Methodika-usneseni-vlady-318_2013.pdf

²³ <http://www.mmr.cz/cs/Microsites/PORTAL-STRATEGICKE-PRACE-V-CESKE-REPUBLICE/Vystupy-projektu>

²⁴ <https://rm.coe.int/1680701801>

²⁵ <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2011/20/contents/enacted>

²⁶ https://www.ourneighbourhoodplanning.org.uk/Neighbourhood_planning_and_the_Localism_Act

- Plánovanie v obytných štvrtiach je nástroj, ktorý stavia na prínose nápadov verejnosti, ktorej dáva možnosť si naplánovať, čo a kde postaviť v súlade so zákonom.

7. Maďarsko²⁷

- **Občianske rady v Budapešti** - v zmysle zákona o miestnych vládach (Zákon LXV of 1990²⁸) "Mestská rada určí podrobnosti o jej fungovaní v dekréte o organizačných a prevádzkových predpisoch. Mestská rada stanoví poriadok takýchto fór (mestské fóra pre politiky, konzultácie mestských častí, stretnutia v obciach atď.), ktoré slúžia priamemu informovaniu ľudí, mimovládnych organizácií a ich zapojeniu do prípravy relevantnejších rozhodnutí. Mestská rada je informovaná o ich stanoviskách a o zistených menšinových názoroch."²⁹
- **Konzultačné rady alebo občianske pracovné skupiny**³⁰.

8. Anglicko

- **Národný compact** slúži ako model a inšpirácia pre miestne samosprávy, aby nasledovali národné trendy a uplatňovali ich na miestnej úrovni v súlade s potrebami komunity.
- **Lokálny compact - miestne kompakty sú živé dokumenty**, ktoré pravidelne obsahujú podrobné ustanovenia pre konzultačný postupy pri tvorbe verejných politík, programov či verejných služieb. Miestne kompakty pokrývajú napr. aj partnerstvá medzi dobrovoľníckymi organizáciami a miestnymi verejnými orgánmi ako sú rôzne rady, policajné a hasičské služby, komisári v oblasti zdravia atď.³¹

9. Chorvátsko³²

- **Charta spolupráce mesta Sisak** a združení vyjadrujúci ochotu a túžbu rozvíjať rovnocenné partnerstvo s občianskymi združeniami³³. Okrem Charty pre spoluprácu Sisak, prijal ďalšie dokumenty, ktoré obsahujú ustanovenia o spolupráci s organizáciami občianskej spoločnosti (rôzne programy). Charta bola vypracovaná v spolupráci so združeniami mesta a každé združenie sa môže kedykoľvek pripojiť k charte³⁴. Mesto aktívne spolupracuje s organizáciami pri realizácii projektov.

10. Poľsko

²⁷

http://www.kcsfoundation.org/repository/docs/03_03_2014_3974014_KCSF_2011_Best_practices_on_Citizen_Participation_in_WB_and_EU.pdf

²⁸ <http://adattar.adatbank.transindex.ro/Magyarország/6-1990-65ang.htm>

²⁹

http://www.kcsfoundation.org/repository/docs/03_03_2014_3974014_KCSF_2011_Best_practices_on_Citizen_Participation_in_WB_and_EU.pdf, str. 18.

³⁰

http://www.kcsfoundation.org/repository/docs/03_03_2014_3974014_KCSF_2011_Best_practices_on_Citizen_Participation_in_WB_and_EU.pdf, str. 19

³¹ <http://www.compactvoice.org.uk/about-compact>

³² http://www.kcsfoundation.org/repository/docs/03_03_2014_3974014_KCSF_2011_Best_practices_on_Citizen_Participation_in_WB_and_EU.pdf

³³ <http://www.sisak.hr/uploads/documents/povelja-o-suradnji-gradana-siska-i-udruga-gradana.pdf>

³⁴ Zoznam združení, ktoré podpísali chartu: <http://www.sisak.hr/uploads/documents/Udruga-koje-su-pristupile-Povelji-o-suradnji-Grada-Siska-i-udruga-graana1.pdf>

- **prijímanie participatívneho rozpočtu.**³⁵ - neexistuje jednotný model a každé mesto vytvára vlastný model participatívneho rozpočtu podľa jeho potrieb.

11. Dánsko

- Dánsko už viac ako 16 rokov pracuje na prijímaní riešení elektronickej demokracie tzv. *eDem*. Príklady participácie na miestnej úrovni:
 - **Rady seniorov (*Senior Citizens' Councils*)**³⁶: Rada seniorov je sociálne inovatívna iniciatíva, ktorá podporuje účasť seniorov na rozhodovacom procese na miestnej úrovni. Cieľom Rady je slúžiť ako sprostredkovateľ medzi mestskými radami a miestnymi seniormi.
 - **Digitálne občianske panely**³⁷: Panely sú alternatívnym konzultačným kanálom, ktorý dopĺňa iné eDem iniciatívy obcí. Občania sa jednoducho zaregistrujú na webovej stránke obce a poskytujú spätnú väzbu k požadovaným otázkam. Panely sa používajú čiastočne ako prieskum a taktiež vytvárajú vstupy pre plánovanie a strategické procesy v obciach. Je to však len dobrá prax, ktorá nie je ustanovená žiadnym právne záväzným aktom.

12. Srbsko

- **Mestský koordinačný výbor pre sociálnu politiku (*Municipal Coordination Committee for Social Policy -MCCSP*)**³⁸ - MCCSP sa stalo jednou zo zložiek projektu "Reforma sociálnej politiky". samosprávy, ako aj s mestským zastupiteľstvom. Výbor je tvorený zástupcami všetkých príslušných inštitúcií miestnej samosprávy a zástupcami organizácií občianskej spoločnosti. Výbor je zodpovedný za tieto činnosti:
 - formulovanie strategického plánu, ktorý rieši problémy najviac zraniteľných skupín v obci (predchádzalo by tomu vypracovanie akčných plánov, analýz situácie, potrieb a existujúcich zdrojov);
 - podpora partnerstva;
 - navrhuje preventívne opatrenia v oblastiach zdravotnej starostlivosti, sociálnej ochrany, zamestnanosti a vzdelávania;
 - zvažovanie spôsobov financovania v oblasti sociálnej politiky a monitorovania spôsobu použitia týchto fondov;
 - prezentácia aktivít a výsledkov MCCSP;
 - príprava iniciatív a návrhov;
 - organizácia tematických konferencií a ďalších odborných stretnutí.
- **Výbor pre znižovanie chudoby – Mesto Ada**³⁹ - príklad mechanizmov pre zapojenie občanov a organizácií občianskej spoločnosti do tvorby verejných politík na miestnej úrovni v Srbsku, úlohy výboru, ktoré sú zakotvené v jeho stanovách, zahŕňajú nasledovné aktivity:
 - vypracovanie sociálnej mapy obce;
 - navrhovanie komunálnej stratégie na znižovanie chudoby;
 - prevencie ďalšieho zvyšovania chudoby;

³⁵ <https://rm.coe.int/1680701801>

³⁶ <https://joinup.ec.europa.eu/document/statutory-elected-senior-citizens-councils-denmark>

³⁷ <https://rm.coe.int/1680701801>, str. 30.

³⁸ [http://ecnl.org/dindocuments/323_Citizens%20Participation%20in%20Public%20Policies%20\(ENG\).pdf](http://ecnl.org/dindocuments/323_Citizens%20Participation%20in%20Public%20Policies%20(ENG).pdf)

³⁹ http://danske-aeldreraad.dk/wordpress/wp-content/uploads/2014/09/v2_SeniorCitizensCouncils_DENMARK_OnePageSummary.pdf

- informovanie verejnosti a jej scitlivovanie pre problém chudoby v meste;
- stimulovanie spolupráce medzi mestskými inštitúciami a mimovládny sektorom za účelom úspešného riešenia problému chudoby;
- príprava návrhov riešení chudoby v konkrétnych prípadoch; poradenstvo a informovanie chudobných a ich vzdelanie o ochrana proti chudobe;
- monitorovanie a realizácia súťaže na znižovanie chudoby;
- navrhovanie a realizácia súvisiacich vedeckých a výskumných činností v téme chudoby.

13. Francúzsko

- **Zákon o ochrane životného prostredia** (*Code de l'environnement*)⁴⁰ z 2. februára 1995 upravuje vo svojej kapitole III **Miestne konzultácie ohľadne plánov, programov a projektov**, ktoré realizuje štát a môžu mať vplyv na životné prostredie v istej lokalite. Proces konzultácie je podrobne upravený v zákone a vykonáva sa v koordinácii s orgánmi miestnej samosprávy. Konzultácie prebiehajú prostredníctvom hlasovania miestnych obyvateľov.
- **Zákon č. 2002-276 z 27. februára 2002 o miestnej demokracii**⁴¹ upravuje pravidlá pre fungovanie tzv. **Národnej komisie pre verejnú diskusiu** (CNDP⁴²),

Zhrňujúce postrehy z analýzy

⁴⁰ <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006074220>

⁴¹ <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000593100>

⁴² <https://www.debatpublic.fr/son-role>

Budovanie kapacít, profil absolventa

Zora PAULÍNIOVÁ

ZADANIA, VÝSTUPY A VÝSLEDKY

terminologické a teoretické ukotvenie vo vzťahu k verejnému záujmu, verejnej správe a verejným politikám v previazaní na celý životný cyklus

- **Zadanie:** spracovanie profilu absolventa vzdelávacieho programu pre podporu zavádzania participačných procesov do tvorby verejných politík v prostredí verejnej správy
- ✓ **Výstup/Výsledok:** profil absolventa vzdelávacieho programu pre pracovníkov subjektov verejnej správy zohľadňuje spoločné potreby a špecifiká predstaviteľov verejnej správy (štátna správa, regionálna územná samospráva, regionálne združenia miest a obcí, miestna územná samospráva). Vytvoreniu profilu absolventa vzdelávacieho programu zameraného na budovanie kapacít pre podporu zavádzania participačných procesov do tvorby verejných politík v prostredí verejnej správy predchádza analýza a deskripčia vedomostí, zručností a postojov. Analýza bude realizovaná na základe facilitovaných stretnutí pracovnej skupiny (minimálne 5 pracovných stretnutí poradnej skupiny zameraných na identifikáciu príčin nedostatočnej aplikácie inovatívnych / participatívnych metód v praxi verejnej správy). Pracovná skupina expertov (8-10 členov poradnej pracovnej skupiny) skúma aké vedomosti, zručnosti, postoje je potrebné posilniť v rámci budovania kapacít VS? Profil absolventa bude zodpovedať výsledkom analýzy - na čo potrebujú byť účastníci pripravení, čo potrebujú vedieť (vedomosti), čo potrebujú vedieť robiť (zručnosti), aké majú mať postoje.

január 2018 – máj 2018

správa k stanovenému termínu nebola odovzdaná

Katalóg k podaktivite 2

- predstavenie pracovných tímov, tematických okruhov, kľúčových filozofických otázok v previazaní na jednotlivé a konkrétne zadania sa bude realizovať formou rozhovorov / experti sa pýtajú expertov,
- rozhovory budú použité do Katalógu k podaktivite 2 (analytická časť) vrátane krátkych životopisov jednotlivých expertov,
- termín: koniec júna 2018
- leto 2018: príprava na grafické zalomenie a tlač

Teoretické východiská	rozhovor s J. Plichtovou už pripravila A. Šestáková (odovzdané)
Monitoring a hodnotenie pilotnej schémy	rozhovor s D. Klimovským spracovala A. Chudžíková a B. Gindlová (odovzdané)
Zapájanie marginalizovaných skupín do tvorby verejných politík	rozhovor s E. Kriglerovou spracovala J. Plichtová (odovzdané)
Ekonomické prínosy	rozhovor s B. Konečným pripraví D. Klimovský (neodovzdané)
Legislatíva a právny rámec	rozhovor s K. Babiakovou pripraví B. Konečný (neodovzdané)
Budovanie kapacít a vzdelávanie	rozhovor s Z. Paulíniovou pripraví B. Gindlová (neodovzdané)
Vzdelávanie v samospráve	rozhovor s Ľ. Borošovou pripravila Z. Paulíniová (odovzdané)
Participatívny rozpočet / participácia a mladí ľudia	rozhovor s A. Hrabínovou pripraví A. Poláková (v realizácii)